

ΤΕΧΝΟΠΟΛΙΤΙΣΜΑ

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 66, 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1995, ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 1

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Τ.Ε.Ε.
ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΖΕΥΞΙΔΟΣ 8 - ΘΗΛΕΘ. 280.402
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΕΠΙΠΙΣΚΛΕΙΣΤΟ
Αριθ. Άδειας 157/92
Κ.Τ.Θ.
29 ΙΟΥΛ 1995
ΕΛΛΑΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ

Επιφυλάξεις και ερωτηματικά της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ/ΤΚΜ

Σε ειδική συνεδρίαση, εκπρόσωποι του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας ενημέρωσαν τα μέλη της Αντιπροσωπείας του Τμήματος για την εξέλιξη του προγράμματος του Οργανισμού.

Η συνεδρίαση έγινε στις 8 Ιουνίου με μοναδικό αντικείμενο την ενημέρωση για την εξέλιξη του προγράμματος του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, προκειμένου η Αντιπροσωπεία να λάβει θέση. Για την πληρέστερη ενημέρωση των μελών της κλήθηκαν στη συνεδρίαση εκπρόσωποι και αρμόδια υπηρεσιακά στελέχη του Οργανισμού. Παρέστησαν ο αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού, Τάκης Σαλιπστής, ο διευθύνων σύμβουλος, Χάρης Μυλωνάς, ο τεχνικός διευθυντής, Μιχάλης Αναστασιάδης και εκπρόσωποι των Τεχνικών Υπεύθυνων Έργων (Project Managers).

Τη συζήτηση διηύθυνε το προεδρείο της Αντιπροσωπείας, αποτελούμενο από τον πρόεδρο, Βασίλη Καλλιμπάνη, τον αντιπρόεδρο, Νίκο Μακράκη και τη γραμματέα Μυρτώ Παυλούδη.

Ο διευθύνων σύμβουλος, Χάρης Μυλωνάς, περιόριστηκε στην ενημέρωση για το πρόγραμμα των έργων (μελετών, κατασκευής και τρόπο εκτέλεσης). Οι εκπρόσωποι του Οργανισμού απάντησαν σε ερωτήσεις των μελών της Αντιπροσωπείας. Ο αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του ΟΠΠΕ,

Τάκης Σαλιπστής, μίλησε για τις προοπτικές της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, τόσο στο χώρο της Θεσσαλονίκης, όσο και στην ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας και της Θράκης και αναφέρθηκε στις προσπάθειες να αναπτυχθεί ο πολιτιστικός άξονας Θεσσαλονίκης - Αγίου Όρους.

Ακολούθησε ενημέρωση από τον πρόεδρο της Δ.Ε. του ΤΕΕ/ΤΚΜ, Παναγιώτη Δέντορα και τον αντιπρόεδρο Κώστα Σορτίκο και μακρά συζήτηση. Η Αντιπροσωπεία κατέληξε στα εξής συμπεράσματα - αποφάσεις:

- Διαπιστώνει ότι υπάρχει μεγάλη καθυστέρηση στην προετοιμασία των έργων τα οποία περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ
ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
1 9 9 7

της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας και εκφράζει έντονη ανησυχία για τη δυνατότητα έγκαιρης υλοποίησής του.

- Εγκρίνει τις μέχρι τώρα ενέργειες της Δ.Ε. του ΤΕΕ/ΤΚΜ και τις προτάσεις που έγιναν από αυτήν προς τον ΟΠΠΕ με στόχο την ταχεία υλοποίησή του προγράμματος στο πλαίσιο των δοκιμασμένων αρχών, οι οποίες ακολουθούνται στην παραγωγή των δημόσιων τεχνικών έργων στη χώρα μας.

- Ζητεί από τον ΟΠΠΕ να συνεργαστεί με το ΤΕΕ/ΤΚΜ και να λάβει σοβαρά υπόψη τις μέχρι τούδε προτάσεις του, οι οποίες αφορούν τα μέτρα και τις διαδικασίες που είναι απαραίτητα για την υλοποίηση του προγράμματος όπως:
  - Σύσταση τεχνικού γνωμοδοτικού συμβουλίου.

- Επαρκής στελέχωση του Οργανισμού με τεχνικούς, ώστε η τεχνική του υπηρεσία να ανταποκριθεί στο ρόλο της εποπτεύουσας αρχής.

- Βελτίωση του πλαισίου ανάθεσης μελετών, το οποίο έχει υιοθετήσει ο Οργανισμός.

- Εξουσιοδοτεί τη Διοικούσα Επιτροπή του ΤΕΕ/ΤΚΜ να παρακολουθεί την εξέλιξη του προγράμματος των έργων, με σκοπό να βοηθήσει τον Οργανισμό στην προσπάθειά του, επισημαίνοντας, όμως παράλληλα, προς τους υπεύθυνους τις ενδεχόμενες αδυναμίες και τις παρεκκλίσεις από νομοθετημένες διαδικασίες, οι οποίες εξασφαλίζουν αποτελεσματικότητα και διαφάνεια. ■

Σε κρίσιμο σημείο ο αγωγός πετρελαίου Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολης

σελ. 6-7

ΤΕΧΝΟΠΟΛΙΤΙΣΜΑ ΕΞΟΜΕΝΑ

- 2 Σεμινάρια αποκατάστασης ζημιών από τους σεισμούς
Βοήθεια προς τους σεισμόπληκτους
Πρόγραμμα σεμιναρίων
- 3 Η εξοικονόμηση ενέργειας στην κατασκευή κτιρίων
- 4 Καραβάκια στο θερματικό
Οι "σύγχρονες επεμβάσεις" σε ιστορικές πόλεις
- 5 **Νέο χτυπημα του εγκέλαδου**
Συνέδριο Ιστορικής Γεωγραφίας στη Θεσσαλονίκη
Συνάντηση φορέων για τη χωματερή Ταγαράδων
- 9 Μνημεία της Θεσσαλονίκης: Η Αγία Σοφία
- 10 Σημαντικά ποσά για το Άγιο Όρος
Συνεργασία με τις χώρες της Μεσογείου
ΖΗΤΕΙΤΑΙ
- 11 Προβλήματα από σφάλμα σε Υ.Α.
- 12 Συνέντευξη του Δημήτρη Φατούρου
"35 χρόνια αδιάκοπης ακαδημαϊκής προσφοράς"

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Οι συνάδελφοι μηχανικοί καλούνται, ύστερα από επικοινωνία με το γραφείο τύπου, να επιμελούνται -επιμοιβή- θέματα για το αφιέρωμα στο κεντρικό σαλόνι της εφημερίδας. Στο αφιέρωμα παρουσιάζονται θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος των μηχανικών τα οποία, είτε βρίσκονται στην επικαιρότητα, είτε αφορούν ζητήματα που άπτονται των ενδιαφερόντων του ΤΕΕ/ΤΚΜ. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι τα θέματα να ερευνηθούν και να παρουσιάζονται όλες οι αντικρουόμενες απόψεις. Επίσης, όσοι επιθυμούν μπορούν να διατυπώνουν ενοπιγράφα μια ολοκληρωμένη άποψη στη στήλη "Επισημάνσεις".

INFOΣΤΗΡΙΞΗ

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
SYSTEMS & CONSULTING

Η ΑΞΙΟΠΙΣΤΗ ΔΥΝΑΜΗ

SOFTWARE • HARDWARE • ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ • ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

OFFICE AUTOMATION

CAD/CAM, ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

ΕΜΠΟΡΙΚΗ/ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

ΔΙΚΤΥΑ (WINDOWS, NT/FW, NOVELL)

MULTIMEDIA

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ (CUSTOMIZED SOFTWARE)

Η INFOΣΤΗΡΙΞΗ Α.Ε.

ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

LCPC

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ 25, 546 26 ΘΕΣ/ΝΙΚΗ, ΤΗΛ. 532-950, 532-951, FAX 532-952

ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ - ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

CADVANCED

Αρχιτεκτονικές - Τοπογραφικές
εφαρμογές CAD

C.O.M.E.T.

Πρόγραμμα Στατικής & Δυναμικής Ανάλυσης
SPACE

SPECISOFT

Προγράμματα Υπολογισμού & Σχεδίασης
H-M Εγκαταστάσεων

LOGICIEL

Προγράμματα για Εργολήπτες - Μελετητές
Δημοσίων Έργων

UNITECH (EDMS)

Ηλεκτρονική Αρχειοθέτηση Σχεδίων

ΕΠΙ ΕΚΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

"Πάμε μαζί κι εσείς μας λιθοβολούν κι εσείς μας φωνάζουν αεροβάτης φίλε μου, όσοι δεν ένιωσαν ποτέ, με τι σίδερο, με τι πέτρες, τι λίμα, τι φωτιά χτίζουμε, ονειρευόμαστε και τραγουδάμε"

Οδυσσεύς Ελύτης

Πληγές και ομορφιές στο περιβάλλον (με αφορμή την 5η Ιουνίου).

Η άνηψη της οικολογίας την τελευταία δεκαετία και το ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον προκαλούν την εισροή δισεκατομμυρίων δραχμών στην Ελλάδα - Πράγματι τα τελευταία αυτά χρόνια, οι περισσότερες επισήμες κάνοντας μια θεαματική στροφή, ασχολούνται σοβαρά με τη διερεύνηση των προβλημάτων και την προστασία του περιβάλλοντος. Παράλληλα πολλοί επιστήμονες και τεχνικοί βρίσκουν δουλειά.

Οι ειδικοί όμως επισημαίνουν ότι "όλα τα λουλούδια μαραίνονται κάποτε" και κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για το μέλλον των περιβαλλοντικών μελετών.

Η βοήθεια της Ε.Ε. υπήρξε καθοριστική και στη διαμόρφωση της ελληνικής νομοθεσίας που απαιτεί ανάλογες μελέτες, πριν από την κατασκευή τεχνικών έργων.

Το 70% της χρηματοδότησης για μια περιβαλλοντική μελέτη προέρχεται από τα ταμεία της Ε.Ε. και το 10-30% από το ελληνικό Δημόσιο.

Με την ενθάρρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης άνοιξε η αγορά και δημιουργήθηκε ένας ευρύς κύκλος εταιρειών και συνεργατών που παρέχουν οδηγίες για την προστασία του περιβάλλοντος.

Στα πανεπιστήμια και στα ερευνητικά ιδρύματα, αρκετές εκατοντάδες ερευνητών ασχολούνται στις μελέτες αυτές.

Από τα κονδύλια που διατίθενται για δημόσια έργα και διαχειριστικές μελέτες, περίπου 15 με 20 δισεκατομμύρια προορίζονται για μελέτες του περιβάλλοντος μέχρι το 2000.

Σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες τα χρήματα που διατίθενται για τις επιπτώσεις του περιβάλλοντος στην Ελλάδα είναι τα λιγότερα.

Παρόλες όμως αυτές τις παροτρύνσεις η πολιτεία δεν έχει ακόμη πάρει τα σωστά μέτρα για την κατοχύρωση των μελετών.

Δεν υπάρχει μελετητικό πτυχίο για αυτόν τον τομέα, ούτε κώδικας αμοιβών - κυριαρχεί μάλλον το χάος και στο χώρο του περιβάλλοντος, σ' αυτή τη χώρα είσαι ό,τι δηλώσεις.

Σεμινάρια αποκατάστασης ζημιών από τους σεισμούς

Σεμινάρια για την ενημέρωση των Μηχανικών της Δυτικής Μακεδονίας, σχετικά με τις μεθόδους αποκατάστασης ζημιών από τους σεισμούς, οργάνωσε σε τρεις πόλεις της περιοχής τα οποία παρακολούθησε μεγάλος αριθμός μηχανικών.

Τα σεμινάρια πραγματοποιήθηκαν από τις 6 έως τις 12 Ιουνίου στα Γρεβενά, την Κοζάνη και την Πτολεμαίδα. Στην επίσημη έναρξή τους παρέστησαν ως εκπρόσωποι του Τμήματος ο Αντιπρόεδρος, Κώστας Σορτίκος και η Γεν. Γραμματέας Γωγώ Κωτίδου. Απευθυνόμενος στους συναδέλφους, ο Αντιπρόεδρος του ΤΕΕ/ΤΚΜ, είπε:

"Σας μεταφέρω τους χαιρετισμούς της ΔΕ του ΤΕΕ/ΤΚΜ και, μέσω αυτής, όλων των συναδέλφων της Κεντρικής Μακεδονίας.

Τους χαιρετισμούς, αλλά και τις ευχές τους να ξεπεράσετε με τα λιγότερα δυνατά προβλήματα τη δύσκολη κατάστα-

ση που αντιμετωπίζετε.

Δεν έχουμε αμφιβολίες ότι θα τα καταφέρετε. Σεισμοί σαν κι αυτούς που χτύπησαν την περιοχή σας, έχουν τραγικές συνέπειες για τους κατοίκους. Δημιουργούν όμως και πολύ μεγάλες ευθύνες σ' εκείνους που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες, να συμβάλουν στην αποκατάσταση, στην ανόρθωση της περιοχής.

Έτσι, οι Μηχανικοί φορτώνονται με δυσβάστακτες ευθύνες. Δεν είναι μόνο ο μεγάλος όγκος της δουλειάς, δεν πρέπει να το δει κανείς σαν ένα τεράστιο έργο επισκευών και ανακατασκευών. Είναι επίσης, η διαπιστωμένη πια, ανάγκη θωράκισης της περιοχής για το μέλλον και το αίσθημα εμπιστοσύνης που πρέπει να δημιουργήσουν στους κατοίκους της περιοχής για την ποιότητα της δουλειάς τους.

Μετά το σεισμό του '78, στη Θεσσαλονίκη, ο καθένας από εμάς τους Μηχανικούς ένωσε δέος μπροστά στις ευθύνες και στο δύσκολο έργο που είχε ν' αντιμετωπίσει. Το αίσθημα αυτό του δέους και, γιατί όχι της ανημποριάς, μας οδήγησε κατ' αρχήν στη συσπείρωση γύρω από τα συλλογικά μας όργανα, ΤΕΕ και Συλλόγους, και στη

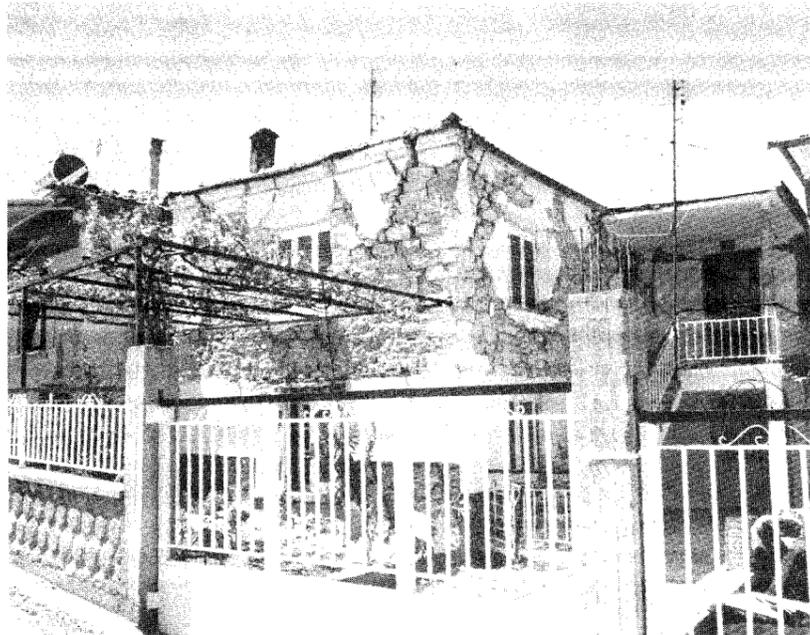
συλλογική δράση. Γρήγορα, ο καθένας από εμάς κατάλαβε ότι δεν ήταν ο μόνος που χρειαζόταν ενημέρωση, επιμόρφωση, επιστημονική και τεχνική στήριξη.

Και ότι τα "αγαθά" αυτά μπορούσε να τα έχει στη διάθεσή του πολύ πιό εύκολα μέσα από τη συλλογική δράση. Επίσης, ότι για την αποτελεσματικότητα μιας τόσο εκτεταμένης και πολυσχιδούς επιχείρησης, απαιτούνταν η συμμετοχή όλων των Μηχανικών - Τεχνικών, πολλών ειδικοτήτων, η κατανομή ρόλων, η εξειδίκευση, η ενιαία αντιμετώπιση, πλεονεκτήματα που και πάλι εξασφαλίζει μόνον η συλλογική δράση.

Η ΔΕ του ΤΕΕ/ΤΚΜ, από την πρώτη μέρα του σεισμού, δήλωσε την ενεργό συμπαράστασή της προς τους συναδέλφους της περιοχής, μέσω της ΔΕ του δικού σας Τμήματος. Στα πλαίσια αυτά συμβάλαμε στη διοργάνωση των σεμιναρίων που αρχίζουν σήμερα και είμαστε πρόθυμοι να βοηθήσουμε σε ό,τι, μας ζητηθεί στο μέλλον. Η δράση μας αυτή θα είναι πάντα βοηθητική στο δικό σας έργο με συνεννόηση με το εδώ Τμήμα του ΤΕΕ, και ποτέ, ελπίζουμε, ανταγωνιστική προς εσάς.

Απλώς ο μεγάλος αριθμός Μηχανικών της Θεσσαλονίκης, η ύπαρξη του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου, που έχει να παρουσιάσει σοβαρό έργο σε θέματα που έχουν σχέση με τους σεισμούς και τις αντισεισμικές κατασκευές, η 17ετής λειτουργία της ΥΑΣΒΕ, ως υπηρεσίας αντιμετώπισης συνεπειών των σεισμών και του ΙΤΣΑΚ και βέβαια η εμπειρία μας, όχι μόνο από το σεισμό της Θεσσαλονίκης, αλλά και από τους επόμενους σεισμούς που τους ζήσαμε μαζί με τους ντόπιους συναδέλφους, μας επιτρέπουν και μας επιβάλλουν συγχρόνως - στα πλαίσια του κοινωνικού μας ρόλου ως Μηχανικών και ως Τεχνικού Επιμελητηρίου - να απλώσουμε χέρι βοήθειας προς εκείνους που δοκιμάζονται από τον Εγκέλαδο.

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ ευχαριστεί τους συναδέλφους που διδάσκουν στο σεμινάριο και ιδιαίτερα τον κ. Παπαζάχο" και επαναλαμβάνει τη διάθεση και επιθυμία για παροχή κάθε δυνατής βοήθειας. ■

ΤΕΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Αποστέλλεται δωρεάν στα μέλη του Τμήματος Κ. Μακεδονίας του ΤΕΕ

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο Παναγιώτης Δέντσος Πρόεδρος ΤΕΕ/ΤΚΜ	Βιβλιοθήκη 280.462 Γρ. Επαγγελματικών 268.193 Γρ. Επιστημονικού Έργου 234.566 Γραφείο ΓΟΚ 237.863 Γραφείο ΕΟΚ 237.016 Telefax 235.487 IDATEX 234.191 Γρ. Τύπου 234.191 Γρ. Πολιτικής Πρωτεύουσας 268.375
Υπεύθυνος Γραφείου Τύπου και Εκδόσεων Σόφη Κασούρη, μέλος Δ.Ε. του ΤΕΕ/ΤΚΜ	Τυπογραφική Επιμέλεια Φωτοστοιχειοθέτηση ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΑ Ι. Αντωνιάδης - Θ. Ψαρράς Φωτοσύνθεση, Φιλμ, Εκτύπωση Μοναστηρίου 242, Θεσσαλονίκη Τηλ. 254.116, Fax 253.274
Συ συνεργάτες Ρόζυ Βουδούρη, δημοσιογράφος Δημήτρης Κιώτης, δημοσιογράφος Βίκυ Παπαγεωργίου, Αρχιτέκτων Έλσα Φωκά, Αρχιτέκτων	Διαφημίσεις Κ. Γεωργιάδου ΟΕ EUROFORUM Ολύμπου 63, Θεσσαλονίκη Τηλ. 266.288, Fax 262.373
Καλλιτεχνική επιμέλεια Βίκυ Παπαγεωργίου, Αρχιτέκτων Έλσα Φωκά, Αρχιτέκτων	
Τηλέφωνα Τμήματος Πρόεδρος ΤΕΕ/ΤΚΜ 235.470 Μητρώο - Συνδρομές Βεβαιώσεις - Ταμείο 278.123 Λογιστήριο 268.380 Άδεια άσκησης επαγγέλματος πραγματογνωμοσύνης 236.111 Πρωτόκολλο - γραμματεία 235.470	

Το Τεχνολογικό Γραφείο δημοσιεύει ενυπόγραφες επιστολές αναγνωστών οι οποίες εκφράζουν το συντάκτη τους. Η σύνταξη διατηρεί το δικαίωμα να συντομεύει τα κείμενα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

- 1η μέρα:** "Σεισμολογικά στοιχεία"
εισηγητής: Β. Παπαζάχος - καθηγητής Σεισμολογίας ΑΠΘ
"Στοιχεία σεισμικής μηχανικής: Φάσματα απόκρισης του σεισμού της 13ης Μαΐου - Ερμηνεία"
εισηγητής: Β. Λεκίδης (ΙΤΣΑΚ)
- 2η μέρα:** "Παθολογία κατασκευών από οπλισμένο σκυρόδεμα"
εισηγητής: Κ. Στυλιανίδης -
επίκουρος καθηγητής Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ
"Παθολογία κατασκευών από φέρουσα τοιχοποιία"
εισηγητής: Χ. Ιγνατάκης - λέκτορας Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ
- 3η μέρα:** "Αρχές και στόχοι επισκευών"
εισηγητής: Γ. Πενέλες - καθηγητής Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ
- 4η μέρα:** "Υλικά και τεχνικές επισκευών"
εισηγητής: Δ. Σαρηγιάννης (προϊστάμενος τμήματος μελετών 2ης ΔΕΚΕ)
"Επισκευές κατασκευών από οπλισμένο σκυρόδεμα"
εισηγητής: Ι. Τέγος (αναπληρωτής καθηγητής Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ)
- 5η μέρα:** "Επισκευές κατασκευών από φέρουσα τοιχοποιία"
εισηγητής: Ηλ. Βαφειάδης (ΥΑΣΒΕ)

Βοήθεια προς τους σεισμόπληκτους

Με πρωτοβουλία της επιτροπής αποκατάστασης σεισμόπληκτων της νομαρχίας Θεσσαλονίκης αποφασίστηκε η λειτουργία του περιπτέρου της Γενικής Τράπεζας στη ΔΕΘ ως αποθηκευτικού χώρου για τη συγκέντρωση τροφίμων και φαρμάκων, τα οποία θα αποσταλούν στους σεισμοπαθείς της Κοζάνης και των Γρεβενών. Η απόφαση λήφθηκε σε συνεδρίαση της επιτροπής, παρουσία εκπροσώπων άλλων φορέων. Το ΤΕΕ/ΤΚΜ εκπροσώπησε το μέλος της Δ.Ε. Θόδωρος Τζελέπης.

Το περίπτερο της Γενικής Τράπεζας θα είναι ανοιχτό καθημερινά από τις 8.00 - 20.00. Ανάγκες υπάρχουν κυρίως για ξηρή τροφή (γάλατα long life κ.λπ.) και φαρμακευτικό υλικό (αντιπυρετικά, παυσίπονα κ.λπ.).

Όσοι ενδιαφέρονται μπορούν να ζητήσουν περισσότερες πληροφορίες στο τηλέφωνο 243.555. Στη νομαρχία έχει επίσης συσταθεί ειδικό γραφείο πληροφοριών για τις ανάγκες των σεισμοπαθών (τηλ. 428.021).

Για όσους επιθυμούν να καταθέσουν κάποιο χρηματικό ποσό, έχει ανοιχτεί στην Τράπεζα Μακεδονίας - Θράκης λογαριασμός με αριθμό: 211252-9. ■

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΝ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ

Γ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΚΟΜΙΚΣ, στα πλαίσια του Φεστιβάλ κόμικς - γελοιογραφίας '95, 120 ελληνες δημιουργοί κόμικς, 9 Ιουνίου - 9 Ιουλίου '95, ΜΥΛΟΣ, Θεσσαλονίκη.

Παράλληλες εκδηλώσεις

Συναντήσεις καλλιτεχνών κόμικς με το κοινό 10, 17/6 και 1, 8/7/95.

Προβολές ταινιών μεγάλου μήκους 12, 19, 26/6 και 3/7/95.

Happenings από δημιουργούς - σπουδαστές κόμικς 13, 20, 27/6/95.

"Όταν οι εικόνες άρχισαν να κινούνται" Multi - media show, αφιέρωμα στα 100 χρόνια του κόμικς, και του κινηματογράφου (επιμέλεια Άρης Μαλανδράκης) 14/6/95.

Στρογγυλό τραπέζι με εκδότες (Βαβέλ, Παρά πέντε, Μαρμύθ) και δημιουργούς κόμικς (Γ. Καλαϊτζής, Γ. Μπότσος, Κ. Αρώνης) 16/6/95.

Συζήτηση με θέμα "Τα Ελληνικά Κόμικς Σήμερα" (Π. Μαρτινίδης, Η. Ταμπάκας, Α. Μαλανδράκης) 23/6/95.

Σεμινάριο σεναριογραφίας (Τ. Αποστολίδης, Δ. Βανέλης, Β. Χατζηβασιλείου) 28, 29, 30/6/95.

ΕΚΘΕΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ - ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ 17 Χιλιατών καλλιτεχνών, 14 Ιουνίου - 9 Ιουλίου 1995, Πινακοθήκη Πιερρίδη.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

1η ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ "Ανθρωπολογίας του χώρου", 6-9 Σεπτεμβρίου 1995, Εθνικό μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σύρος.

1ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ, Οκτώβριος '95, ΤΕΕ, Λάρισα.

HELECO '95, Συνέδριο, 9-11 Νοεμβρίου '95, ΤΕΕ, Αθήνα.

9ο ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ για την Προστασία του Περιβάλλοντος "Τοξικές και επικίνδυνες ουσίες στο περιβάλλον", 27-30 Νοεμβρίου 1995, Εργαστήριο Ελέγχου Ρύπανσης του Περιβάλλοντος του ΑΠΘ, σε συνεργασία με το Δήμο Θεσσαλονίκης και το Γερμανικό Ινστιτούτο Goethe, Θεσσαλονίκη.

4ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ "Η Χαλκιδική κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας", 13 - 15 Οκτωβρίου 1995, Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής, Ξενοδοχείο Possidi Holidays, Χαλκιδική.

ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ISTET - 95 (International Symposium of Theoretical Electrical Engineering) και ISEF - 95 (International Symposium on Electromagnetic Fields), 22 - 27 Σεπτεμβρίου 1995, Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

AERION '95, 2η Διεθνής Έκθεση Φυσικού Αερίου, 1-3 Δεκεμβρίου 1995, Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, Αθήνα.

9η INFOSYSTEM - HI TECK "Διεθνής Έκθεση Συστημάτων Πληροφορικής - Προϊόντων Υψηλής Τεχνολογίας", 4-8 Οκτωβρίου 1995, ΔΕΘ, Θεσσαλονίκη.

Καραβάκια στο Θερμαϊκό

Μια παλιά ιδέα - η θαλάσσια αστική συγκοινωνία από την Καλαμαριά μέχρι την Πλατεία Ελευθερίας - φαίνεται ότι σύντομα γίνεται πραγματικότητα. Ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Θεσσαλονίκης προχώρησε σε πρόσκληση ενδιαφέροντος μέσα σε 60 ημέρες για την ανάληψη και εκτέλεση του έργου αυτού, που αναμένεται να συμβάλει στην κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση.

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού Ρυθμιστικού Λυκούργος Σακελλάρης, επεσήμανε ότι στην αρχή η διαδρομή θα εξυπηρετείται από τρία τουλάχιστον ταχύπλοα σκάφη σύγχρονης τεχνολογίας και μέσης χωρητικότητας. Υπολογίζεται ότι η συχνότητα διέλευσης δεν θα είναι περισσότερη από 20 λεπτά σε ώρες αιχμής και ότι προβλέπεται να εξυπηρετούνται 20.000 επιβάτες ημερησίως, με δυνατότητα αύξησης τους θερινούς μήνες.

Η πρόταση της θαλάσσιας αστικής συγκοινωνίας προβλέπει τη σύνδεση σε πρώτη φάση της μαρίνας Καλαμαριάς, Ναυτι-

κού Ομίλου Θεσσαλονίκης στην οδό Σοφούλη, Ποσειδώνιο κολυμβητήριο, Ιστοπλοϊκό Όμιλο στην οδό Μ. Μπότσαρη, Φάληρο στο Μακεδονία Παλάς, Μητρόπολη και πλατεία Ελευθερίας. Η διαδρομή αυτή προβλέπεται σε δεύτερη φάση να επεκταθεί για να εξυπηρετηθεί, τόσο ο κρατικός αερολιμένας Θεσσαλονίκης - το αεροδρόμιο Μακεδονία - αλλά και οι ανατολικές τουριστικές περιοχές Περαία, Νέοι Επιβάτες, Αγία Τριάδα, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες. Σε όλες τις στάσεις θα δια-

Οι "σύγχρονες επεμβάσεις" σε ιστορικές πόλεις

Η απόφαση για την κατασκευή δρόμου μεγάλης κυκλοφορίας ανάμεσα στον αστικό ιστό του Πολυγύρου και το συνεχόμενο με αυτόν δάσος.

Το φυσικό και δομημένο περιβάλλον είναι, ασφαλώς, οι βασικότεροι παράγοντες πολιτισμού που προσδιορίζουν την εικόνα μιας πόλης, εξασφαλίζουν την ποιότητα ζωής και διασώζουν τις ιστορικές μνήμες των κατοίκων μέσα από μια άρρηκτη σχέση φύσης και αρχιτεκτονικής παράδοσης. Τόσο στις προηγμένες οικονομικά χώρες, όσο και στη χώρα μας, πολλά είναι τα παραδείγματα, που καταδεικνύουν τις συνέπειες από την αλόγιστη καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος ή την τεχνητή (βίαιη) διακοπή της συνέχειας που είχε με τον αστικό ιστό των πόλεων. Με ανάλογες επιπτώσεις για το πολιτισμικό τους επίπεδο είναι οι περιπτώσεις των πόλεων που υποβαθμίζουν ή αδιαφορούν για τη διάσωση των οικιστικών ιστορικών τους συνόλων. Είναι χαρακτηριστικά τα παραδείγματα των πόλεων Στυλίδας και Λιβαδειάς που με τεχνητό τρόπο (κατασκευή δρόμου μεγάλης κυκλοφορίας) αποκόπηκαν από το άμεσο φυσικό περιβάλλον τους με το οποίο είχαν επί αιώνες άρρηκτη σχέση.

Η γραφική Στυλίδα έπαυσε να έχει εν-

διαφέρον για τους ξένους επισκέπτες, αλλά και να παρέχει την ίδια ποιότητα ζωής για τους κατοίκους της, όταν αποκόπηκε - ύστερα από την κατασκευή της Εθνικής οδού - από την θάλασσα με την οποία ήταν πάντα δεμένη. Το ίδιο συνέβη και στην περίπτωση της Λιβαδειάς. Με τη σταδιακή αύξηση της κυκλοφορίας του δρόμου προς Αράχωβα και Δελφούς (17.000 αυτοκίνητα τη μέρα σε περίοδο τουριστικής αιχμής), αποκόπηκε ουσιαστικά η συνέχεια ανάμεσα στην ενδιαφέρουσα καταπράσινη κοιλάδα των πηγών της Κρύας και τον αστικό ιστό της πόλης. Με απόφαση, πριν λίγα χρόνια, του Δημοτικού Συμβουλίου αλλά και την αποδοχή της από το σύνολο των ενημερωμένων κατοίκων, η κυκλοφορία διοχετεύθηκε στην νέα οδό που χαρακτήρισε σε θέση που δεν εμποδίζει την εύκολη επικοινωνία της πόλης με το προαναφερόμενο "τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους", με το οποίο συνυπήρχε επί αιώνες. Η ενέργεια αυτή και οι επεμβάσεις αξιοποίησης του τοπίου συνέβαλαν καθοριστικά στην αναζωογόνηση της Λιβαδειάς. Οι επισκέπτες της περιοχής δεν τη διέρχονται απλά, αλλά σταματούν πλέον στην πόλη, γιατί έχει να τους επιδείξει ενδιαφέροντα τοπία και ιστορικά σύνολα που πριν ήταν υποβαθμισμένα. Οι κάτοικοι έχουν μια άλλη ποιότητα ζωής. Τι θα γίνει όμως στην περίπτωση της χάραξης του νέου δρόμου

μορφωθούν χώροι αποβίβασης, επιβίβασης επιβατών, ενώ θα γίνουν τα απαραίτητα λιμενικά έργα για την ασφαλή και ταχεία πρόσβαση των σκαφών. Το κόστος της κατασκευής των αναγκαίων έργων και της διαμόρφωσης των χώρων θα καλυφτεί από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Πρέπει να τονιστεί ότι παρά τη λειτουργία Λεωφορειοδρόμων στην οδό Μητροπόλεως και στη Β. Όλγας, η διαδρομή από την οδό Θ. Σοφούλη μέχρι την Πλατεία Ελευθερίας σε ώρες αιχμής για τον επιβάτη λεωφορείου, υπολογίζεται σε 40 με 45 λεπτά. Η ίδια διαδρομή με τη θαλάσσια αστική συγκοινωνία δεν θα ξεπερνά τα 25 με 30 λεπτά μαζί με τη στάση. ■

μεγάλης κυκλοφορίας που θα αποκόπτεται την πόλη του Πολυγύρου από το εξαιρετικά ενδιαφέρον δάσος που συνεχεται με τον αστικό ιστό της πόλης; Το νέο Δ.Σ. που έχει επιδείξει ευαισθησία σε πολλά θέματα πολιτισμού θα υιοθετήσει μια απόφαση που θα αποτελέσει το **τελειωτικό χτύπημα του ιστορικού Πολυγύρου;**

Οι ολέθριες επιπτώσεις για την ποιότητα ζωής των κατοίκων αλλά και η μείωση του ενδιαφέροντος των ξένων επισκεπτών του Πολυγύρου, αφού ένα "τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους" θα καταστραφεί, πιστεύουμε να αποτελέσουν τους βασικούς λόγους για την άμεση επανεξέταση του θέματος.

Ας προηγηθεί, λοιπόν, της κυκλοφοριακής μια έγκυρη περιβαλλοντολογική μελέτη, που θα καταδεικνύει τα προβλήματα ("ξεκοιλιασμένο" βουνό, πρηνή και μεγάλο πλάτους δρόμος που θα αποκόπτονται, ουσιαστικά και σ' όλο το μέτωπο, την επικοινωνία μεταξύ πόλης και δάσους κ.λπ.).

Ας ενημερωθούν πλατεία οι δημότες από τους ειδικούς επιστήμονες - στα πλαίσια μιας ημερίδας - ώστε η **τεκμηριωμένη απόφαση που θα προκύψει για την τύχη της πόλης να βγει σωστά και με την ευρύτερη δυνατή συναίνεση.**

Ιούνιος 1995

Γιάννης Αικατερινάρης, ΑΜ ■

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

ΤΟ ΣΤΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "SPACE //"
ΠΛΗΡΕΣ ΠΑΚΕΤΟ,
ΣΕ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΤΙΜΗ.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:
314.696, 311.941 (9 π.μ. - 2 μ.μ.),
321.304, 268.463 (μετά τις 5 μ.μ.)
Σκαλένκο Μαρίνα

Νέο χτύπημα του εγκέλαδου

Μετά την Κοζάνη και τα Γρεβενά ο Εγκέλαδος ξανακτύπησε στη Χαλκιδική και -με σοβαρότερες συνέπειες- στον Κορινθιακό κόλπο. Χάθηκαν ανθρώπινες ζωές από το σεισμό τη 15η Ιουνίου. Οι πρώτες αντιδράσεις του ΤΕΕ/ΤΚΜ.

Στις 15 Ιουνίου, στις 3.16'τα ξημερώματα, ο Εγκέλαδος κτύπησε και πάλι με 6,1 Ρίχτερ, αυτή τη φορά στον Κορινθιακό κόλπο. Πελοπόννησος και Στερεά Ελλάδα συγκλονίστηκαν από τη δόνηση. Επίκεντρο της τραγωδίας ήταν το Αίγιο, όπου κατέρρευσαν μια εξαόροφη πολυκατοικία και μία πτέρυγα του ξενοδοχείου Ελίκη, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν και να τραυματιστούν δεκάδες άνθρωποι.

Οι ζημιές στην ευρύτερη περιοχή είναι μεγάλες, η πλειοψηφία όμως των κτισμάτων συμπεριφέρθηκε ικανοποιητικά, σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις των ειδικών. Εξαιρεση αποτέλεσαν τα δύο κτίρια, τα οποία κατέρρευσαν εγκλωβίζοντας τρεις ενοίκους.

Το σεισμό του Αιγίου είχε προηγηθεί, στις 12 Ιουνίου, σεισμική δόνηση μεγέθους 4,2 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ στην περιοχή της Ιερισσού, η οποία είχε δημιουργήσει νέες ανησυχίες στους κατοίκους της Χαλκιδικής.

Το θέμα των σεισμών, οι οποίοι πλήττον τον τελευταίο καιρό διάφορες περιοχές της χώρας συζητήθηκε σε σύσκεψη στο ΤΕΕ/ΤΚΜ, στην οποία πήραν μέρος, ο Πρόεδρος του Τμήματος, Παναγιώτης Δέντσορας, ο Αντιπρόεδρος Κώστας Σορτίκος, η Γραμματέας, Γωγώ Κωτίδου και ομάδα επιστημόνων.

Κατά τη σύσκεψη αξιολογήθηκαν όλα τα στοιχεία, τα οποία προέκυψαν από τους πρόσφατους σεισμούς και επαναδιατυπώθηκαν οι πάγιες θέσεις και προτάσεις του ΤΕΕ/ΤΚΜ για την αντισεισμική θωράκιση της χώρας και για τη μείωση των καταστροφικών αποτελεσμάτων των σεισμών.

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ επισημαίνει ότι:

α) Η εμπειρία από τους σεισμούς της τελευταίας 20ετίας δείχνει ότι τα πιο αποτελεσματικά μέτρα είναι η καλή ποιότητα των κατασκευών και η οργανωτική ετοιμότητα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων μετά το σεισμό.

β) Η ποιότητα των κατασκευών εξασφαλίζεται με προσδιορισμό των σεισμικών χαρακτηριστικών κάθε εποχής, με σύνταξη πολεοδομικών, κτιριοδομικών και αντισεισμικών κανονισμών που ανταποκρίνονται στην αναμενόμενη σεισμική δράση και με βελτίωση της ποιότητας ζωής.

γ) Ενδεχόμενες επεμβάσεις σε υφιστά-

μενες κατασκευές πρέπει να γίνονται με ειδικό προγραμματισμό, ανάλογα με τη σοβαρότητα των κτιρίων για το κοινωνικό σύνολο και με χρονική κλιμάκωση, σύμφωνη με τις υπάρχουσες μεσοπρόθεσμες προβλέψεις για τη διαδοχική εξάρση της σεισμικής δράσης σε διάφορες περιοχές της χώρας.

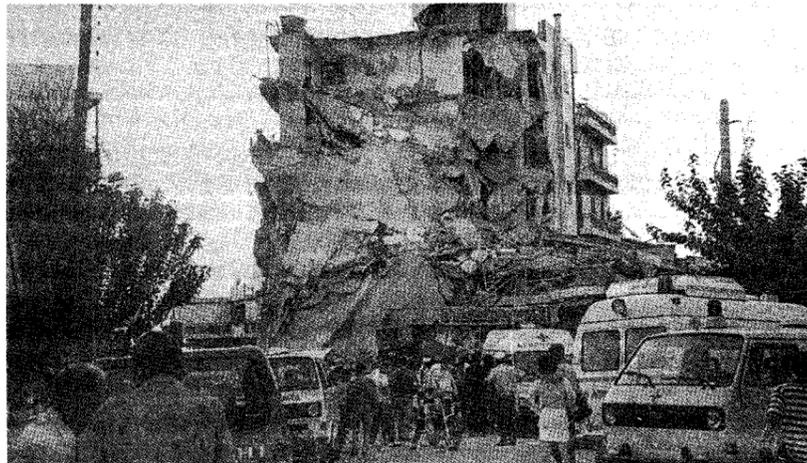
δ) Η άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των συνεπειών και η επίλυση των προβλημάτων μετά το σεισμό επιτυγχάνονται μόνο με σωστό προσεισμικό σχεδιασμό, ο οποίος περιλαμβάνει τον εξοπλισμό και την οργάνωση των αρμόδιων υπηρεσιών, τη διατήρηση συνεχούς ετοιμότητας σε ειδικευμένο προσωπικό, μηχανήματα και υλικά, την ενημέρωση και αγωγή του πληθυσμού και την προετοιμασία των χώρων καταφυγής και των καταυλισμών.

ε) Η πρόσφατη εμπειρία έδειξε ότι -παρά τους συνεχιζόμενους σεισμούς- η

με αφαίρεση τοίχων, τομές πλακών κ.λπ.) - Οι φορείς και η Υπηρεσία Αντισεισμικού Σχεδιασμού πρέπει να έχουν συνεχή και αυξημένη υποστήριξη της πολιτείας και να τεθούν υπό διακομματική διοίκηση, ώστε να εξασφαλιστεί η καλύτερη στελέχωσή τους και η συνέχεια δράσης και εκπαίδευσης του προσωπικού τους.

- Οι σεισμοί πρέπει να αντιμετωπίζονται με γνώση και ψυχραιμία έχοντας υπόψη ότι είναι θεομηνία, της οποίας τα καταστροφικά αποτελέσματα δεν μπορούν με κανένα τρόπο να προβλεφτούν και να αποκλειστούν, και ότι όλοι μας πρέπει να συμβάλουμε στην καλύτερη ποιότητα των κατασκευών και στην πλήρη ετοιμότητα κάθε υπηρεσίας, αλλά και κάθε πολίτη της χώρας.

Την ομάδα επιστημόνων που πήρε μέρος στη σύσκεψη αποτελούσαν οι καθηγητές Γεώργιος Πενέλης, Κοσμάς Στυλιανίδης, Ιωάννης Τέγος και οι Βασίλης Λεκιδής, Δημοσθένης Σαρηγιάννης, Ιωάννης Χατζόπουλος και Παναγιώτης Μάμαλης. ■

παρόδος μακρού χρόνου από τους σεισμούς της Θεσσαλονίκης και της Αθήνας συνετέλεσαν στην αποδυνάμωση και σχετική αδράνεια των αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών (π.χ. ΟΑΣΠ, ΥΑΣ, ΥΑΣΒΕ, ΤΑΣΠ κ.λπ.).

Η υποβάθμιση του ρόλου των παραπάνω εκδηλώνεται με την έλλειψη επικαιρότητας των σχεδίων έκτακτης ανάγκης και με το μη ενιαίο τρόπο αντιμετώπισης κάθε σεισμού (διαφορετικές διαδικασίες αυτοψιών και εκτιμήσεων ζημιών, συνεχιζόμενη αδράνεια στην οργάνωση χώρων καταφυγής, ελλείψεις σε ειδικούς εξοπλισμούς των χώρων των καταυλισμών κ.λπ.).

Οι παραπάνω διαπιστώσεις οδηγούν στα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Οι σεισμοί είναι συχνό φαινόμενο στη χώρα μας και γι' αυτό δεν επιτρέπεται εφησυχασμός των αρμόδιων φορέων, αλλά ούτε και του κοινωνικού συνόλου, το οποίο πρέπει να είναι αυστηρό στις απαιτήσεις του για την ασφάλεια των νέων και να συντηρεί και ενισχύει τις υφιστάμενες κατασκευές, αντί να προκαλεί επεμβάσεις που τις αποδυναμώνουν στατικά (π.χ. αλλαγή χρήσεων

Συνέδριο Ιστορικής Γεωγραφίας στη Θεσσαλονίκη

Το διεθνές συνέδριο, με θέμα "Δρόμοι και κόμβοι της Βαλκανικής. Από την Αρχαιότητα στην Ενιαία Ευρώπη", θα πραγματοποιηθεί το τριήμερο 25-27 Σεπτεμβρίου στην αίθουσα τελετών της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Όσοι ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν με ανακοινώσεις θα πρέπει να στείλουν στην προσωρινή επιστημονική επιτροπή ως τις 25 Αυγούστου:

- τον ακριβή τίτλο του θέματος της ανακοίνωσης,
- περιλήψη του θέματος, ώστε να καταστεί δυνατή η συγκρότηση του προγράμματος και η φροντίδα για την έκδοση των περιλήψεων.

Υπεύθυνος: Δρ. Ε.Π. Δημητριάδης
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Α.Π.Θ.
Τηλ.: 995476 / 208531
Fax: 995572

Συνάντηση φορέων για τη χωματερή Ταγαράδων

Ο αναπτυξιακός σύνδεσμος "Ανθεμούνας" πραγματοποίησε στις 9 Ιουνίου, στους Ταγαράδες, συνάντηση εκπροσώπων φορέων με θέμα τη "Συνέχιση της λειτουργίας της χωματερής Ταγαράδων".

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ εκπροσώπησαν ο Πρόεδρος, Παναγιώτης Δέντσορας και το μέλος της Δ.Ε., Πίτσα Ράλλη.

Στη συνάντηση τονίστηκε η ανάγκη να προσδιοριστούν και να εγκριθούν τα κριτήρια πριν οριστεί ο νέος χώρος υγειονομικής ταφής των αστικών απορριμμάτων της περιοχής Θεσσαλονίκης.

Ο νομάρχης Θεσσαλονίκης, Κώστας Παπαδόπουλος, πρότεινε να λειτουργήσει πιλοτική μονάδα βιοαερίου στη χωματερή των Ταγαράδων. Ο κύριος Παπαδόπουλος ανακοίνωσε σειρά ενεργειών, βάσει χρονοδιαγράμματος, για την αντιμετώπιση του προβλήματος. ■

ΕΠΙ ΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ: Λόγια και έργα

Τα περιβαλλοντικά προβλήματα στη σύγχρονη κοινωνία είναι πολλά και δυσπλήττα. Ασφαλώς δεν προέκυψαν ξαφνικά και απροεξοποίητα. Ήταν αναμενόμενα αλλά αγνοήθηκαν στο βωμό της "ανάπτυξης", της στιγμής και χυδαίας εκμετάλλευσης φυσικών και ανθρώπινων πόρων, του υπερκέρδους και της απληστίας ατόμων και ομάδων.

Θα αποτελούσε περιττή επανάληψη η παρένθεση ή η καταγραφή των περιβαλλοντικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Θεσσαλονίκη. Οι τίτλοι αρκούν: κυκλοφοριακό, ατμοσφαιρική ρύπανση, ηχορύπανση, θερμικός, φυσικός και δομημένος περιβάλλον, συνθέτουν τον πυρήνα του περιβαλλοντικού προβλήματος για τους κατοίκους του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης.

Ποιά λογική "ανάπτυξης" ευθύνεται για το σήμερα; Η σύγκριση με το αποκρουστικό πρόσωπο της Αττικής δεν μπορεί να αποτελέσει άλλοθι.

Αυτή η πόλη, η πόλη μας, μέχρι πριν μόλις 10 χρόνια δεν είχε Ρυθμιστικό Σχέδιο. Ο χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός αποτελούσε "ακαδημαϊκή" υπόθεση, η οικιστική νομοθεσία συμπλήρωσε και στην καλύτερη των περιπτώσεων δεν έθιγε τη λογική της ανταπόκρισης, της διευκόλυνσης, των εξυπηρετήσεων, των μικρών και μεγάλων αυθαιρεσιών! Κάθε λογής ραντιέρηδες και κερδοσκόποι της γης, "επενδυτές" (με δημόσιο ή ιδιωτικό "ένδυμα") και όχι σπάνια δημόσιοι και δημοτικοί οργανισμοί εκμεταλλεύονται το ατελές και αναποτελεσματικό νομικό πλαίσιο συνέτελεσαν στη συνεχή υποβάθμιση του περιβάλλοντος, καλυπτόμενοι πίσω από το σαθρό οπλοστάσιο της βιομηχανικής "ανάπτυξης", της αντιμετώπισης των "οικιστικών αναγκών", της τήρησης των προεκλογικών "δεσμεύσεων" και των αναμολόγητων συμφωνιών.

Και αυτά συμβαίνουν με την ανοχή, τη σιγή ή και τη συνενοχή κρατικών, δημόσιων και πολιτικών οργάνων που συντηρούν και αναπαράγουν τις λογικές του "είπα", "ξείπα", "ράβε - ξήλωνε", "βλέποντας και κάνοντας" στη βάση του πρόσκαιρου και ευκαιριακού ατομικού ή "κομματικού" συμφέροντος.

Και μετά απαιτούμε από τους απλούς και ανυπεράσπιστους πολίτες την πλήρη υποταγή που φθάνει μέχρι τη δήμευση των δικαιωμάτων τους μπροστά στο όργιο των ποινικών και πολιτικών ευθυνών και κακοουρημάτων που παραμένουν χωρίς επιμερισμό, καταλογισμό και κολασμό.

Ο γράφων άσκησε και ασκεί δημόσιο λειτουργήμα. Συνεπώς έχει και αυτός τις δικές του ευθύνες παρά τις ελλείψεις που διατηρεί για το μέγεθος και τη σημασία τους στην πλάστιγγα του καλού και του κακού.

Σήμερα όλοι μιλούν για κρίση αξιών, θεσμών και πολιτικής που είναι υπαρκτή, εμφανής και επικίνδυνη. Πολύ περισσότερο μιλούν γι' αυτήν οι πρωταγωνιστές, οι παραγωγοί και οι προαγωγοί της κρίσης.

Και είναι εύλογο το ερώτημα: Μπορεί μια κοινωνία να αντιμετωπίσει τα σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα, όταν κορυφαίοι θεσμοί και πρόσωπα παρακολουθούν ανίσχυροι τις εξελίξεις, χωρίς διάθεση και δύναμη αντίστασης;

Η απάντηση στο παραπάνω ερώτημα δεν είναι προφανής, αλλά δεν μπορεί να είναι αρνητικά ισοπεδωτική. Γιατί υπάρχουν και θεσμοί και πρόσωπα ανίσχυροι με βούληση και δύναμη αντίστασης. Ειδικότερα απαιτείται:

- Σταθερή συνεχής στήριξη αυτών των θεσμών παράλληλα με τον εμπλουτισμό τους προς την επιθυμητή κατεύθυνση.
- Συστήριση με τους φορείς που, με ελάχιστα μέσα αγωνίζονται για την αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος σε συνδυασμό με την αναπτυξιακή διαδικασία.
- Διεύρυνση των περιοχών ευθύνης τους σε περιοχές που άμεσα επηρεάζονται από δικές τους επιλογές.
- Προώθηση της χωροταξικής οργάνωσης ευρύτερων περιοχών, όπως ομάδες επαρχιών, ομάδων νομών και περιφερειακών κ.λπ., ώστε οι όποιες παρεμβάσεις να αποφασίζονται με γνώση της πραγματικής τους διάστασης αποβάλλοντας τον αποασματικό και σημειακό τους χαρακτήρα. (Στα πλαίσια αυτά, η ψήφιση του νόμου για το ενιαίο Εθνικό Κτηματολόγιο, που είναι το απαραίτητο εργαλείο για οποιονδήποτε σχεδιασμό και ανάπτυξη, αποτελεί θετικό βήμα).

- Πρόταξη της περιβαλλοντικής παραμέτρου στην λήψη κάθε απόφασης που σχετίζεται με την ανάπτυξη, όπως οικιστικά θέματα, κυκλοφοριακά, παραγωγική διαδικασία, εμπόριο, υπηρεσίες κ.λπ.

- Ευαισθητοποίηση κυρίως της νέας γενιάς σε θέματα περιβάλλοντος και σχεδιασμού του χώρου με την ένταξή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ο Οργανισμός Θεσσαλονίκης θα κάνει τη δική του προσπάθεια καταθέτοντας τις επόμενες ημέρες την πρότασή του για την ευρύτερη περιοχή Θεσσαλονίκης αρθρωμένη στο τρίπτυχο:

"Ανάπτυξη - Περιβάλλον - Πολιτισμός"

Θα έχουμε συνεπώς όλοι την ευκαιρία να συζητήσουμε και να αποτιμήσουμε τα θετικά και αρνητικά στοιχεία της τελευταίας δεκαετίας και να προσδιορίσουμε το περιεχόμενο των προτάσεων και δεσμεύσεων για μια νέα πορεία που δεν θα αντιγράφει την παλιά και τα ίδια αστήρικτα άλλοθι του παρελθόντος, που οι πολίτες βαρέθηκαν να ακούνε και να διαβάζουν.

Η Θεσσαλονίκη του 1997, στο κατώφλι του 21ου αιώνα, πρέπει να αξιοποιήσει τις τελευταίες ευκαιρίες που υπάρχουν, για να μην επικαλείται τις αδυναμίες και τα λάθη των άλλων, όταν οι πολίτες της και γνώση και βούληση και δύναμη και βούληση διαθέτουν για να αξίζουν κάτι καλύτερο.

Λυκούργος Σακελλάριος
Πρόεδρος του Οργανισμού Θεσσαλονίκης
(Έχει διατελέσει Νομάρχης Θεσσαλονίκης και Γενικός Γραμματέας Υπουργείων)

NEA ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ: In ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΕΙΔΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΣΧΕΔΙΟΥ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

το εργαστήριο

ΔΙΕΥΘΥΝΕΙ:
Γ.Ι. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Αρχιτέκτων Α.Π.Θ.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΕΓΓΡΑΦΕΣ
10-2μμ & 6-9μμ

Γ. ΛΑΣΣΑΝΗ 9 & ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ, ΤΗΛ: 220.807, 546 22 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Έχει όλα τα στοιχεία για ένα έργο - θρίλερ με απρόβλεπτο τέλος. Ο λόγος για τον τεράστιας οικονομικής αλλά πρωτίστως εθνικής σημασίας έργο του πετρελαιαγωγού Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολης. Συμφέροντα οικονομικά, πολιτικά και γεωπολιτικά, παρασκήνιο - που σύμφωνα με τους "γνωρίζοντες" ξεφεύγει από κάθε φαντασία - συνθέτουν το "παζλ" του κινηματογραφικού αυτού έργου.

Επίκεντρο αντικρουόμενων πολιτικο-οικονομικών συμφερόντων που ξεπερνούν τα σύνορα της χώρας, έχει γίνει τον τελευταίο καιρό η θράκη. Συμφέροντα που εκδηλώθηκαν με αφορμή τον αγωγό μεταφοράς Ρωσικού πετρελαίου από τα πεδία του Καζακστάν, του Αζερμπαϊτζάν και των χωρών γύρω από την Κασπία Θάλασσα, στο Αιγαίο. Τα σενάρια για τον αγωγό μεταφοράς Ρωσικού πετρελαίου που έχουν δει μέχρι στιγμής το φως της δημοσιότητας είναι πολλά. Ένα θέλει τον αγωγό να περνά από τη Γεωργία και Τουρκία με τερματικούς σταθμούς στο Πότι, στη Μαύρη Θάλασσα και στο Τσιεϊνάν στο Αιγαίο. Ένα άλλο προβλέπει ότι ο αγωγός θα εκβάλει στο λιμάνι του Νοβοροσίσκ στη Μαύρη Θάλασσα και στη συνέχεια να ακολουθεί τη διαδρομή Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη. Ακόμη υπάρχει το σενάριο της διακίνησης των πετρελαίων διά του Βοσπόρου, ενώ τελευταία είδε το φως της Δημοσιότητας, μια πρόταση για τη μεταφορά του

δρούπολης, ο οποίος θα δώσει σημαντική και καιρία ώθηση στην ανάπτυξη του διαβαλκανικού εμπορίου αλλά και στην αναβάθμιση της Νότιας Βαλκανικής, εάν κατασκευαστεί και θα λειτουργήσει, εάν και εφ' όσον διασφαλιστούν οι συνθήκες μεταφοράς του πετρελαίου ως το Νοβοροσίσκ ή το Πότι της Γεωργίας. Σε περίπτωση που μέρος του πετρελαίου και ειδικά του έχοντος προέλευση Αζερμπαϊτζάν, διοχετεύεται μέσω του τουρκικού λιμένα του Τσιεϊνάν, τότε ο διαβαλκανικός αγώνας χάνει την ιδιαίτερη αξία του, ενώ ενδέχεται να ακυρωθεί η κατασκευή του. Όπως συνάγεται από τις υπάρχουσες ενδείξεις, η κύρια μέριμνα της Ρωσικής πλευράς είναι να συγκεντρώσει τα πετρελαία του Καζακστάν και του Αζερμπαϊτζάν που υπολογίζονται σε 400 εκατ. τόνους ετησίως, στο Νοβοροσίσκ και το Τουάιπς. Και από ό, τι φαίνεται διά των κατάλληλων πιέσεων προς τις Κυβερνήσεις αυτών των δύο πρώην Σοβιετικών Δημοκρατιών μάλλον επιτυγχάνεται.

σφατη συνέντευξη του στην Αθήνα υποστήριξε ότι "έναν και μοναδικό αγώνας δεν μπορεί να μεταφέρει όλη την ποσότητα πετρελαίων". Ένας βασικός λόγος για την επιτάχυνση των εξελίξεων είναι η πολιτική συγκυρία στη Ρωσία, ενόψει και των προεδρικών εκλογών του 1996. Η Ουσίγιγκον δεν μπορεί να ελπίζει ότι θα προκύψει στη Μόσχα εξουσία που να αντιστέκεται λιγότερο από τη σημερινή σε οποιαδήποτε σχεδία της για την πρώην σοβιετική περιφέρεια. Και αντίστροφα, το κυρίαρχο πλην όχι σταθερό συγκρότημα εξουσίας στη Μόσχα, υπό τον πρωθυπουργό Βίκτορ Τσερνομύρντιν, είναι τώρα πλήρως απορροφημένο από την προσπάθεια διάνοιξης του στην εξουσία και ελάχιστα διαθέσιμο για σοβαρές συγκρούσεις με τη Δύση που περισσότερο θα το βλάψουν παρά θα το ωφελήσουν. Δεν πρέπει εξάλλου να λησμονείται ότι η σημερινή κυβέρνηση του Τσερνομύρντιν - Σασκαβέτς στηρίζεται στις βιομηχανίες αερίου και πετρελαίου που είναι "αντικειμενικά" σύμ-

Η ελληνική κυβέρνηση τώρα παρεμβαίνει σε υψηλό πολιτικό επίπεδο, ώστε να κλείσει οριστικά με επίσημη συμφωνία η λειτουργία της πετρελαϊκής αυτής οδού, με την ύποια υελλισπιστεί, ότι α) οπεί το μονοπώλιο της μεταφοράς πετρελαίων από την Ευρω-Ασία μέσω Τουρκίας β) παρακάμπεται η μόνη μέχρι τώρα πετρελαϊκή δός μέσω των Στενών, γ) αναβιβάζεται ολόκληρη η περιοχή του Έβρου και κατ' επέκταση της Βόρειας Ελλάδας, ως μεγάλου Διεθνούς Ενεργειακού και Οικονομικού κέντρου, δ) ο Έβρος και η Θράκη γενικότερα, θωρακίζονται "αμυντικά" με ένα τέτοιο σπουδαίο έργο.

Υπέρ και κατά των προτεινόμενων αγωγών

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η διακίνηση των πετρελαίων των χωρών της πρώην Σ. Ένωσης διά του Βοσπόρου είναι η φηγιότερη λύση, αλλά οι δυνατότητες

από το ρωσικό λιμάνι του Νοβοροσίσκ, που θα καταλήγει στο λιμάνι Κεϊνάν. Η τουρκική πρόταση για μεταφορά του πετρελαίου από το Νοβοροσίσκ στο Κεϊνάν προβλέπει έναν αγωγό, μήκους 1.300 περίπου ορεινών χιλιομέτρων. Η λύση της διέλευσης του πετρελαίου από την Τουρκία έχει το μειονέκτημα ότι διασχίζει περιοχές των Κούρδων, παράγων που δεν μπορεί να προσφέρει καμία βεβαιότητα για την ασφαλεία του. Εκπρόσωποι των Κούρδων τονίζουν ότι οποιοσδήποτε τέτοιος αγωγός πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ιδιαίτερης διαπραγμάτευσης με τους Κούρδους. Χαρακτηριστική είναι η ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στο υπ' αριθμ. 43 περιοδικό του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου του Κουρδιστάν (ΕΡΝΚ), "Φωνή του Κουρδιστάν". "Η μεταφορά πετρελαίου από το Καζακστάν στη Μεσόγειο συζητείται και συμφωνίες έχουν συναφτεί τις τελευταίες ημέρες. Αρκετές χώρες και εταιρείες προσπαθούν να υπογράψουν συμβόλαια σχετικά με το θέμα του αγωγού, που θα περάσει ανάμεσα από το Κουρδιστάν και την Τουρκία. Ο πόλεμος στο Κουρδιστάν συνεχίζεται. Οι τουρκικές ειδικές δυνάμεις έχουν επιβάλει έναν βρώμικο και παράνομο πόλεμο στο λαό του Κουρδιστάν. Ο λαός του Κουρδιστάν υποφέρει από τη συνεχιζόμενη καταστροφή, γενοκτονία και ξεριζώμα κάθε μέρα. Ο λαός μας χρησιμοποιεί το ιερό δικαίωμα να αντισταθεί και να πολεμήσει για τα εθνικά και δημοκρατικά του δικαιώματα. Το Εργατικό Κόμμα του Κουρδιστάν (ΡΚΚ) είναι ένα κόμμα σε πόλεμο. Έχει επιβληθεί μια διπλή εξουσία στο Κουρδιστάν. Η πολιτική της εκκαθάρισης από το τουρκικό καθεστώς αντιπλοτεύεται το λαό του Κουρδιστάν, ο οποίος μάχεται για εθνική απελευθέρωση βήμα - βήμα κάτω από την καθοδήγηση του ΡΚΚ. Ο λαός του Κουρδιστάν στοχεύει να δημιουργήσει κυβέρνηση. Αναφορικά υπάρχουν τρεις κύριες περιοχές στο Κουρδιστάν: 1. Οι περιοχές κάτω από τον πλήρη έλεγχο του στρατού μας, του ΑΡΓΚ, το Λαϊκό Απελευθερωτικό Στρατό του Κουρδιστάν. 2. Οι "ενδιάμεσες" περιοχές, όπου υπάρχει μια ισορροπία δυνάμεων ανάμεσα στον ΑΡΓΚ και τον τουρκικό στρατό. 3. Οι περιοχές υπό τον έλεγχο του τουρκικού καθεστώτος (πόλεμος σε γενικές γραμμές). Η πλειοψηφία των περιοχών στο Κουρδιστάν είναι υπό τον έλεγχο του ΑΡΓΚ. Καμία εθνική ή πολυεθνική εταιρεία δεν μπορεί να λειτουργήσει στο Κουρδιστάν χωρίς την έγκριση του ΡΚΚ, ΕΡΝΚ (ΕΑΜΚ) ή ΑΡΓΚ. Οι εταιρείες που στοχεύουν σε μια τέτοια ενέργεια θα αντιμετωπιστούν σοβαρά εμπόδια. Δεν θα επιτρέψουμε να περάσει ο αγωγός πετρελαίου από το Καζακστάν στη Μεσόγειο, μέσω του Κουρδιστάν στην Τουρκία, παρά μόνο αν μια τέτοια συμφωνία γίνει μαζί μας, τη βούληση και την εξουσία του λαού στο Κουρδιστάν. Δεν θα είμαστε συμμετοχί στις συμφωνίες που αγγίζουν τη βούληση του λαού του Κουρδιστάν. Αυτού του είδους οι σχέδια ομοίως με μια ζώνη πολέμου όπως το Κουρδιστάν και μια ασταθής χώρα όπως η Τουρκία, θα πρέπει να είναι έτοιμες να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες. Είναι αναφαίρετο δικαίωμά μας, να σταθούμε ενάντια σ' αυτό το σχέδιο, ειδικά επειδή ο αγωγός θα συνεισφέρει στον τουρκικό βρώμικο πόλεμο ενάντια στο Κουρδιστάν. Η στάση μας είναι καθαρή. Καλούμε όλα τα κόμματα σε μία συμφωνία έτσι,

ΣΕ ΚΡΙΣΙΜΟ ΣΗΜΕΙΟ Ο ΑΓΩΓΟΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΜΠΟΥΡΓΚΑΣ ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ

Στον ρόλο του Άλφρεντ Χίτσκοκ, ο "μπαρμπα-Γιάννης" ο μεγαλοεφοπλιστής Γιάννης Λάτσης που εκτός των οικονομικών - εθνικών συμφερόντων επιδιώκει να κερδίσει το έργο για λόγους "πρεστιζ". Ίσως την ώρα που διαβάζεται αυτή την έρευνα το αποτέλεσμα να είναι γνωστό αφού οι εξελίξεις αναμένονται ραγδαίες.

"μαύρου χρυσού", μέσω Μπουργκάς - Σκοπίων - Αλβανίας στα Ιταλικά Διυλιστήρια. Και ενώ καθημερινά, πότε το ένα και πότε το άλλο σενάριο κερδίζουν "πόντους", ένα είναι σίγουρο και αδιαμφισβήτητο. Το πολύ μεγάλο πρόβλημα, πολιτικό και οικονομικό, μέχρι το τέλος του αιώνα είναι αν η Ρωσία ή τα κονσορσίμια των μεγάλων Δυτικών Πετρελαϊκών Εταιρειών τους θα ελέγξουν τα τεράστια κοιτάσματα πετρελαίου από τις χώρες γύρω από την Κασπία Θάλασσα και κυρίως αν θα ελέγξουν τις οδούς μεταφοράς τους. Όπως σημειώνει μάλιστα, ο καθηγητής Στέλιος Περράκης, γενικός Διευθυντής του Ελληνικού Κέντρου Ευρωπαϊκών Μελετών στο περιοδικό "Βαλκανική Ενημέρωση". "Ο αγωγός Μπουργκάς - Αλεξαν-

Πόλοι αντικρουόμενων συμφερόντων
Σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες, παρασκήνιας κινήσεις της Κυβέρνησης των ΗΠΑ, καθώς και κέντρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν βλέπουν με καθόλου καλό μάτι το θέμα του αγωγού μεταφοράς Ρωσικού πετρελαίου, καθώς θα συμβάλει στη στενότερη προσέγγιση των Βαλκανικών Χωρών με τη Ρωσία και θα ισχυροποιήσει τη θέση και το Ρυθμιστικό ρόλο της Ρωσίας στην περιοχή. Και είναι ευνόητο ότι ούτε οι ΗΠΑ, ούτε η Γερμανία, επιθυμούν αναβάθμιση της Ρωσίας και υποβάθμιση της Τουρκίας, η οποία μέχρι σήμερα εκτελεί καθήκοντα "χωροφύλακα" στην περιοχή για λογαριασμό τους. Πάντως ο Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Ρίτσαρντ Χόλμμπρουκ σε πρό-

φώνες με την προωθούμενη από το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα μετατροπή της Ρωσίας σε κατ' εσχόλην προμηθευτή πρώτων υλών. Ο ρωσικός πετρελαϊκός γίγαντας ΛΟΥΚΟΙΛ φερ' ειπείν, δέχτηκε ευχαρίστως ένα 20% συμμετοχή στο κονσορσίμιο της Κασπίας και υπέγραψε τη συμφωνία με τις BP και Shell, αφήνοντας τους διπλωμάτες να διαμαρτυρούνται για την παραβίαση του νομικού καθεστώτος της Κασπίας. Μια παράταση εξάλλου της σημερινής ασαφούς στρατηγικής κατάστασης στην πρώην ΕΣΣΔ εγκυμονεί το ενδεχόμενο οι ηγέτες των κατεστραμμένων οικονομικά Δημοκρατιών να αρχίζουν να επιστρέφουν με τη βούλησή τους στην τροχιά της Μόσχας, όπως ήδη συνέβη με τον Γεωργιανό Έντβαρντ Σεβραρντνάζε και τον Λευκορώσο Αλεξάντρ Λουκασένκο, καθώς και την ορατή προοπτική του μετασχηματισμού ενός στρατηγικού άξονα Μόσχας - Τεχεράνης, που θα μπορούσε να κλείσει το δρόμο του μεταξίου για τους Αμερικανούς. Βασικό επιχείρημα της τουρκικής πλευράς είναι ότι δεν είναι δυνατή η αύξηση της πιστότητας μεταφοράς πετρελαίου μέσω Βοσπόρου και Δαρδανελίων με δεξαμενόπλοια, ιδιαίτερα μετά το ατύχημα του κυπριακού υπερδεξαμενόπλοιου πέρβυλ του Απρίλιου, και προτείνει την κατασκευή ενός αγωγού πετρελαίου

των Στενών δεν είναι απεριόριστες. Διότι είναι πιθανό να μπορέσει να εξυπηρετήσει ο Βόσπορος μία άφιξη των ποσοτήτων πετρελαίου κατά 10 έως 15 εκατομμύρια τόνους, αλλά όχι κατά 100 και πλέον εκατομμύρια τόνων που θα είναι η ετήσια παραγωγή των νέων κοιτασμάτων. Παράλληλα, εκφράζονται φόβοι - κυρίως από Ρωσική πλευρά - ότι η Τουρκία μπορεί να προχωρήσει σε αναθεώρηση της Συνθήκης του Μοντρέ του 1936 και να ζητήσει αμειψόμενο κόμιστρο για το φορτίο των εμπλεκόμενων πλοίων. Η κύρια επιδίωξη της Τουρκίας είναι η κατασκευή ενός αγωγού που θα μεταφέρει το πετρέλαιο από την Κασπία Θάλασσα στη Μεσόγειο και θα διασχίζει το τουρκικό έδαφος. Σύμφωνα με τα τουρκικά σχέδια, ο αγωγός αυτός θα πρέπει να μεταφέρει όχι μόνον το πετρέλαιο από τα κοιτάσματα της Κασπίας, που ανήκουν στο Αζερμπαϊτζάν, αλλά και εκείνα της Ρωσίας και του Καζακστάν. Βασικό επιχείρημα της τουρκικής πλευράς είναι ότι δεν είναι δυνατή η αύξηση της πιστότητας μεταφοράς πετρελαίου μέσω Βοσπόρου και Δαρδανελίων με δεξαμενόπλοια, ιδιαίτερα μετά το ατύχημα του κυπριακού υπερδεξαμενόπλοιου πέρβυλ του Απρίλιου, και προτείνει την κατασκευή ενός αγωγού πετρελαίου

ώστε να είναι περισσότερο ρεαλιστική. Δεν θα είμαστε υπεύθυνοι για τα προβλήματα που θα προκύψουν από αυτή την κατάσταση. Νομίζουμε ότι είναι χρήσιμο να αναφερθούμε σ' αυτά τα σημεία ευθύς εξαρχής". Η προειδοποίηση αυτή του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου του Κουρδιστάν ΕΑΜΚ (ΕΡΝΚ), δεν μπορεί να μην παίρνεται υπόψη από τις εταιρείες ή τη κράτη που θα θελήσουν να επενδύσουν τεράστια ποσά για την κατασκευή του αγωγού πετρελαίου, μέσω του Κουρδιστάν και της Τουρκίας όταν: - 1ον: Διόδοι για τα τουρκικά εδάφη δεν υπάρχουν καμία έξω από τα εδάφη του Κουρδιστάν. - 2ον: Ο ενδεκάχρονος ένοπλος αντάρτικος πόλεμος είναι γνωστός με τα αποτελέσματά του στο τρίμηνο της ραχοκοκκαλιάς του στρατοκρατικού τουρκικού καθεστώτος. - Μπουργκάς - Ιταλία: Ο αγωγός αυτός δεν έχει ελλπίδες να κατασκευαστεί για τους εξής λόγους: Έχει μήκος 900 χιλιόμετρα, δηλαδή υπερτριπλάσιο του αγωγού Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολης, και θα μεταφέρει 30 εκατ. τόνους ετησίως δηλ. ίση ποσότητα. Υπάρχει πρόβλημα κατασκευής του, λόγω του δύσβατου της διαδρομής, αλλά και του μεγάλου μήκους του. Διέρχεται από περιοχές πολιτικά ασταθείς. Το έργο του πετρελαιαγωγού Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολης θ' αλλάξει άρδην το σκηνικό στη μεταφορά των ρωσικών πετρελαίων από το λιμάνι του Νοβοροσίσκ προς τη Μεσόγειο, και βεβαίως θα υποβαθμίσει το ρόλο των στενών των Δαρδανελίων και της Τουρκίας, η οποία τα ελέγχει. Η ελληνική πλευρά θα συμμετάσχει στο πρόγραμμα αυτό μέσω της εταιρείας ΘΡΑΚΗ Α.Ε., της οποίας μέτοχοι είναι ο όμιλος Λάτσης, ο όμιλος Κοπελούζου και η ελληνορωσικών συμφερόντων εταιρεία φυσικού αερίου "Προμηθέας Gas". Η εταιρεία που θα διαχειρίζεται τον αγωγό θα έχει το διακριτικό τίτλο Trans Balkan Pipeline και έδρα το Λουξεμβούργο. Σ' αυτήν θα συμμετέχουν τόσο η βουλγαρική πλευρά όσο και η ρωσική, η οποία ενδεχομένως θα διατηρήσει τη πλειοψηφία του μετοχικού της κεφαλαίου. Το έργο περιλαμβάνει υπόγειο αγωγό συνολικού μήκους περίπου 300 χιλιομέτρων που θα συνδέει το λιμάνι του Μπουργκάς (Πύργος) στη Μαύρη Θάλασσα με το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης. Στο Μπουργκάς θα κατασκευαστούν προβλήτες για δεξαμενόπλοια των 150.000 τόνων και δεξαμενοπλοία χωρητικότητας 600.000 τόνων. Στην Αλεξανδρούπολη αντίστοιχες προβλήτες και δεξαμενοπλοία για 1.200.000 τόνους, καθώς και εγκαταστάσεις για καθαρισμό του έρματος των δεξαμενόπλοιων. Η ποσότητα που θα μεταφέρει ο αγωγός ανέρχεται σε 30 εκατομμύρια τόνους αργού το χρόνο, ενώ στην Αλεξανδρούπολη θα φορτώνουν 25 με 30 δεξαμενόπλοια το μήνα. Το κόστος του έργου υπολογίζεται σε περίπου 650 εκατομμύρια δολάρια και ο χρόνος αποπεράτωσης σε 2,5 χρόνια. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής θα απασχοληθούν 800 άτομα στο ελληνικό τμήμα του αγωγού, ενώ η λειτουργία του θα απαιτεί 180-200 άτομα σε μόνιμη βάση. Το ότι κερδίζει πάντως ο αγωγός αυτός, απορρέει και από την αισιοδοξία που εξέφρασε πριν από λίγες ημέρες στη Θεσσαλονίκη ο Πρόεδρος του Ομίλου Σπύρος Λάτσης. "Οι τελικές μελέτες βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο και υπάρχει ταύτιση απόψεων των τριών εμπλεκόμενων χωρών (Ελλάδα - Βουλγαρία - Ρωσία). Ι-

διαίτερη αίσθηση προκάλεσε η αναφορά του κ. Λάτση ότι "λόγω των σχετικών περιορισμένων δυνατοτήτων, θα επιτρέψει την ανάπτυξη και άλλων ανταγωνιστικών αγωγών". Πολλοί αποδίδουν την τελευταία δήλωση του κ. Λάτση σε μία προσπάθεια αποκλιμάκωσης της έντασης που υπάρχει το τελευταίο διάστημα και την χαρακτηρίζουν ιδιαίτερα εύστοχη. Την όλη προσπάθεια του ομίλου Λάτση ήρθε να βοηθήσει ο πρώην πλανητάρχης, Ο Τ. Μπους - εδώ και πολλά χρόνια φίλος του Γ. Λάτση - επιβεβαιώσε με την άφιξη του στην Θεσσαλονίκη, την υποστήριξη στον ελληνικό όμιλο σε μια εξαιρετικά λεπτή και κρίσιμη στιγμή. Πρέπει να σημειωθεί ότι η γνώμη του Τ. Μπους σε επενδύσεις τέτοιου είδους θεωρείται ιδιαίτερα βαρύνουσα. Εάν πεισθούν λοιπόν τα Αμερικανικά συμφέροντα ότι η επιλογή Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη είναι η πλέον ασφαλής λύση, τότε διανοίγονται νέοι δρόμοι για την ανάπτυξη της Θράκης, της πιο υποβαθμισμένης περιοχής της Ευρώπης. Ο υπογράφων σε πρόσφατη περιόδια του στο Νομό Έβρου είδε τον πόθο των ανθρώπων του καθημερινού μόχθου για το θέμα αυτό. Αντικρούσαμε εκπληκτικοί σε καφεενία χωριών νέους - γέροντες - γυναίκες να γνιωρίζουν το όλο θέμα και να προσδοκούν την ΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ας ελλπίσουμε ότι για τους περιήφανους αυτούς ακρίτες των συνόρων μας τα πέτρινα χρόνια τους τελειώνουν. ■

ΠΑΙΔΕΙΑ

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στην άρση ορισμένων δυσλειτουργιών της εκπαιδευτικής διαδικασίας αποβλέπει νομοσχέδιο το οποίο κατέθεσε στη Βουλή ο υπουργός Παιδείας, Γιώργος Παπανδρέου.

Οι βασικές ρυθμίσεις του νομοσχεδίου είναι οι εξής:

- Στην πρώτη τάξη του δημοτικού θα εγγράφονται μαθητές, οι οποίοι συμπληρώνουν τα έξι τους χρόνια έως την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής. Κατ'εξαίρεση για το σχολικό έτος 1995 - '96 μπορούν να εγγραφούν και μαθητές, οι οποίοι θα έχουν συμπληρώσει την 1η Οκτωβρίου 1995 ηλικία πέντε ετών και έξι μηνών.

- Η φοίτηση στα νηπιαγωγεία θα είναι διετής και θα εγγράφονται σ' αυτά νήπια τα οποία θα έχουν συμπληρώσει την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής τα τέσσερα τους χρόνια.

- Έλληνες πολίτες ή το γένος οι οποίοι, με πτυχίο αλλοδαπής ανεγνωρισμένο ως ισότιμο και αντίστοιχο προς πτυχίο παιδαγωγικού τμήματος ελληνικού ΑΕΙ ή ελληνικής παιδαγωγικής ακαδημίας ή σχολής νηπιαγωγών, έχουν εγγραφεί στους πίνακες διορισμένων εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, υποχρεούνται - προκειμένου να διοριστούν - στην επιτυχή παρακολούθηση ειδικού προγράμματος επανεκπαίδευσης, συνολικής διάρκειας οκτώ μηνών, στα παιδαγωγικά τμήματα των ΑΕΙ.

- Ιδρύεται στη Θεσσαλονίκη διδασκαλείο διετούς μετεκπαίδευσης δασκάλων και νηπιαγωγών.

- Εφαρμόζονται και κατά το ακαδημαϊκό έτος 1995 - '96 οι ισχύουσες διατάξεις για την εισαγωγή αποφοίτων από τμήματα ειδικότητας των τεχνικών - επαγγελματικών και ναυτικών λυκείων στα ΤΕΙ, την ΑΣΕΤΕΜ - ΣΕΛΕΤΕ και τις ανώτερες σχολές τουριστικών επαγγελματιών.

- Παιδείες εκπαιδευτικών, οι οποίες υποβάλλονται κατά τη διάρκεια του έτους, δεν θα γίνονται αποδεκτές παρά μόνο μετά τη λήξη του έτους αυτού, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων για τις οποίες θα γνωμοδοτεί το οικείο υπηρεσιακό συμβούλιο.

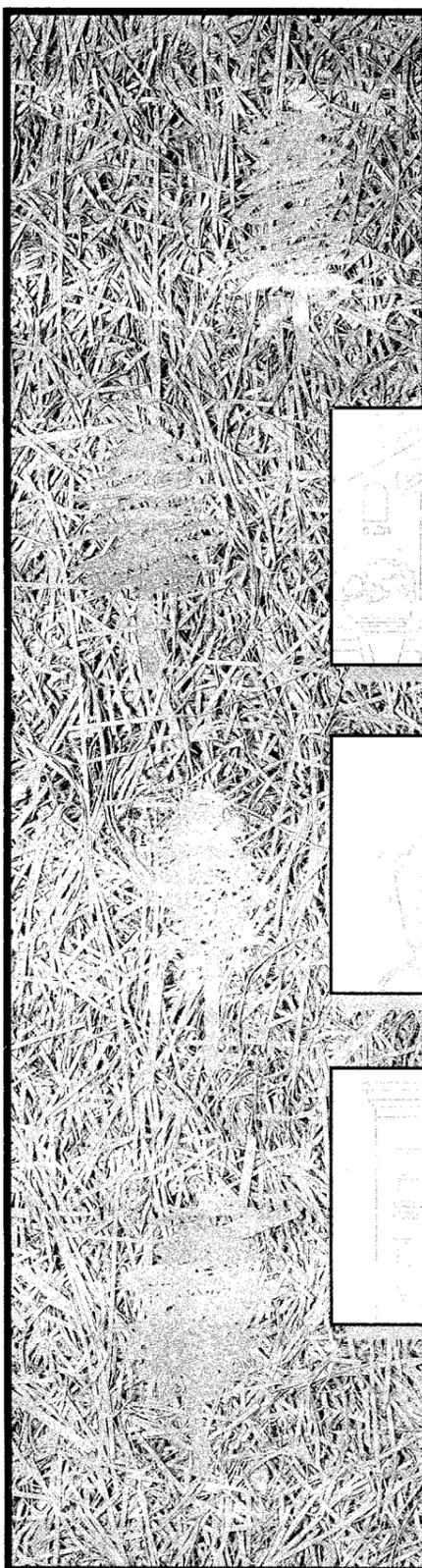
- Ιδρύεται το ΕΣΥΠ (Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας), το οποίο θα έχει ως αποστολή τον εθνικό σχεδιασμό και προγραμματισμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος και τη σύνδεσή του με την κοινωνία και την παραγωγή. Η θεσμοθέτηση του ΕΣΥΠ αναμένεται να οδηγήσει στην κατάργηση του ΔΙΚΑΤΣΑ.

- Ιδρύονται επίσης μορφωτικά κέντρα στήριξης της εκπαίδευσης σε κάθε νομό, με στόχο το συντονισμό και την αντιμετώπιση των τοπικών προβλημάτων, καθώς και κέντρο εκπαιδευτικής έρευνας, το οποίο θα έχει ως στόχο να καταγράψει την εκπαιδευτική πραγματικότητα, να σχεδιάσει τα κατάλληλα προγράμματα έρευνας και να αξιοποιεί τα πορίσματα των ερευνών, διατυπώνοντας τεκμηριωμένες προτάσεις προς την πολιτεία.

- Το διεθνές απολυτήριο "Μπακαλορέα" θα θεωρείται στο εξής ισότιμο και αντίστοιχο του απολυτηρίου το οποίο χορηγούν τα ελληνικά λύκεια. Στις δύο τελευταίες τάξεις των δημόσιων και ιδιωτικών λυκείων δίδεται η δυνατότητα να λειτουργεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τμήμα για την απόκτηση του διεθνούς απολυτηρίου.

Με το νομοσχέδιο ρυθμίζονται ακόμη οι λεπτομέρειες για τη χορήγηση της αύξησης του 35% και στο εκπαιδευτικό προσωπικό των ΤΕΙ. Η αύξηση αυτή προβλέπεται ήδη από το άρθρο 2 παρ. 8 του νόμου 2188/94, το οποίο ορίζει ότι πρέπει να καταβληθεί αναδρομικά από τον Οκτώβριο του 1994.

Η καθυστέρηση στη χορήγηση της αύξησης είχε ξεσηκώσει τους εκπαιδευτικούς των ΤΕΙ, οι οποίοι απειλούσαν με αποχή από τις εξετάσεις του Ιουνίου.

Η συνέχεια της φύσης στη μόνωση...

Heraklith

Οι μονωτικές πλάκες HERAKLITH κατασκευάζονται από ίνες ξύλου που αναμινύονται με τοιμμένο και μορφοποιούνται έτσι σ' ένα ελαφρύ άκαυστο υλικό με εξαιρετικές θερμομονωτικές, ηχομονωτικές και κατασκευαστικές ιδιότητες.

■ **ΥΓΙΕΙΝΗ ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ** σε αντίθεση με άλλα πλαστικά μονωτικά.

■ **ΗΧΟΜΟΝΩΣΗ - ΗΧΟΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ** χάρη στη δομή της επιφάνειάς του.

■ **ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ** λόγω της ορυκτοποίησης του ξύλου με το τοιμμένο.

■ **ΑΡΙΣΤΗ ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΤΗ ΠΡΟΣΦΥΣΗ** με το μεπτόν και με όλα τα επιχρίσματα που χρησιμοποιούνται στις οικοδομικές κατασκευές.

■ **ΑΠΕΡΙΟΡΙΣΤΗ ΑΝΤΟΧΗ** στις υπεριώδεις ακτινοβολίες και σε όλες τις καιρικές και κλιματολογικές συνθήκες έναντι των άλλων μονωτικών.

ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΜΟΝΩΣΗ

Heraklith

επ. 100/111/94

ΠΩΛΗΣΕΙΣ

ΑΘΗΝΑ : ΒΑΛΛΑΩΡΙΤΟΥ 9Β, Τ.Κ. 106 71, ΤΗΛ. (01) 3611714, 3619744, FAX : (01) 3603676
ΘΕΣ/ΝΙΚΗ : ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ 17, Τ.Κ. 546 23, ΤΗΛ. (031) 230833, 239417, FAX : (031) 236922

Η εξοικονόμηση ενέργειας στην κατασκευή κτιρίων

(συνέχεια από σελ. 3)

γιατικής ζήτησης, με αποτέλεσμα τη χαλάρωση των απαιτήσεων για επενδύσεις πάγιου εξοπλισμού στον πρωτογενή τομέα της ενέργειας.

6. Η μακροπρόθεσμη συμβολή στον περιορισμό της εξάρτησης της χώρας μας από το εξωτερικό και τις διεθνείς οικονομικές συγκυρίες. Ως εξάρτηση νοείται όχι μόνο η εισαγωγή ορυκτών καυσίμων, αλλά και η εισαγωγή ενεργειακής τεχνολογίας.

7. Η ανάπτυξη αντίστοιχων κλάδων βιομηχανίας.

8. Η αποκεντρωμένη ενεργειακή παραγωγή, προσαρμοσμένη στην τοπική κατανάλωση.

9. Οι Α.Π.Ε. είναι πηγή δύναμης ή δημιουργίας όχι σε κεντρικό επίπεδο, αλλά σε τοπικό και οδηγούν στην αποκεντρωμένη ανάπτυξη.

Σε σχέση με το στόχο της προώθησης της χρήσης ήπιων μορφών ενέργειας στον οικιακό τομέα θα πρέπει να πούμε ότι υπάρχει αλληλεξάρτηση ανάμεσα στα συστήματα ενέργειας και τα πολεοδομικά συστήματα, αφού "η ενέργεια" επηρεάζει όχι μόνο την αρχιτεκτονική του κτιρίου, αλλά και την πολεοδομική οργάνωση γενικότερα.

Οι ενεργειακές διαφοροποιήσεις που άρχισαν με την κρίση του 1973 είχαν σαν αποτέλεσμα - ανάμεσα σε άλλα - την αναθεώρηση των μέχρι τότε καθιερωμένων απόψεων, τόσο στην κατασκευή (μορφολογική, κτιριολογική κ.λπ.) όσο και στη λειτουργία των κτιρίων.

Το καταναλωτικό πρότυπο της αφθονίας οδήγησε σε μια υπερβολική σπατάλη που δεν οφειλεται μόνο στην απαίτηση του ατόμου για άνεση και πολυτέλεια, αλλά και στα καταστροφικά σφάλματα της σύγχρονης αρχιτεκτονικής.

Χτίζοντας σπίτια ανεξάρτητα από το κλίμα και το περιβάλλον. Σε πείσμα της φύσης το ίδιο σπίτι

μπορούσε να κτιστεί στην Αθήνα ή στο Λονδίνο. Ο τεχνητός φωτισμός και ο κλιματισμός οδήγησαν στη διατάραξη της αρχιτεκτονικής ισορροπίας μεταξύ φυσικού κλίματος και κτίσματος. Έτσι ολοκληρωμένες περιοχές αποστερήθηκαν το τοπικό τους χρώμα. Λησμονήθηκαν οι βασικοί κανόνες δομής. Κατασκευαστικές μέθοδοι που απέδειξαν την καταληλθότητα τους και την αντοχή τους στο χρόνο και διαμόρφωσαν την εικόνα μιας περιοχής παραγνωρίστηκαν. Η ενεργοβόρα τεχνική του κλιματισμού μπορούσε να κρύψει τα λάθη της αρχιτεκτονικής. Με το ξεκίνημα της κρίσης του 1973 άρχισαν να αναζητούνται τρόποι για εξοικονόμηση ενέργειας, για μετρίασμό δηλαδή των λαθών μας.

Έτσι διαμορφώνεται μια καινούργια αρχιτεκτονική με σκοπό να εφαρμόσει τις αρχές της οικολογίας στη δομική μορφή του κτίσματος. Στόχοι της είναι όχι μόνο η εξοικονόμηση ενέργειας, αλλά η σωστή αξιοποίηση κάθε ενεργειακής πηγής που προσφέρει το φυσικό περιβάλλον, ο σωστός σχεδιασμός στη διάταξη, και τον προσανατολισμό των χώρων, στη σύνθεση των όγκων και των επιφανειών, στην επιλογή κατάλληλων υλικών, σε σχέση πάντα με το περιβάλλον του κτίσματος, ώστε τελικά η ίδια η αρχιτεκτονική να γίνει σύστημα ενέργειας, το δε κέλυφος του κτίσματος να μπορεί να εξοικονομεί την απαραίτητη για κίνηση και θέρμανση καύσιμη ύλη, αλλά και να ανεξαρτητοποιεί το κτίσμα και να το κάνει αυτόρκες και αυτοδύναμο. Ο ηλιακός σχεδιασμός δεν είναι μια ακόμα τεχνολογική μέθοδος, αλλά μια αντίληψη που θα εντάσσεται στη γενικότερη διαδικασία σχεδιασμού και θα συμβάλλει ώστε το αρχιτεκτονικό σύνολο που θα προκύψει να εναρμονίζεται με το οικολογικό του περιβάλλον. Επειδή σήμερα υπάρχει μεγάλο απόθεμα σε κτιριακό εξοπλισμό, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναφερθούμε στην εξοικονόμηση ενέρ-

γιας στα υπάρχοντα κτίρια. Τα μέτρα πρέπει να κινούνται στις εξής κατευθύνσεις: α) κατάλληλες ενεργειακές τιμές, β) μεταβολές στις συνθήκες των καταναλωτών, υπολογίζεται ότι μόνο η μεταβολή στη συμπεριφορά των καταναλωτών περιορίζει μέχρι και 50% την ενέργεια που καταναλώνεται στις οικοδομές, γ) βελτίωση ενεργειακού βαθμού απόδοσης, κτιριακών συστημάτων, δ) φορολογικές απαλλαγές, χρηματοδοτήσεις κ.λπ. εκ μέρους της πολιτείας, ώστε να είναι ελκυστική η προσπάθεια εξοικονόμησης ενέργειας.

Το ΤΕΕ αναγνωρίζοντας τη χρησιμότητα και οριακότητα των προβλημάτων του περιβάλλοντος, της ενέργειας και του δομημένου περιβάλλοντος, έχει αναπτύξει τόσο κεντρικά όσο και τοπικά πολύπλευρη δράση, διοργανώνοντας Ημερίδες, σεμινάρια, διαλέξεις, συγκροτώντας ΟΕ για την επεξεργασία ειδικών θεμάτων, αναπτύσσοντας το διάλογο με τις χώρες των Βαλκανίων στα ζητήματα αυτά μέσω του ΙΔΑΤΕΧ (τελευταία δραστηριότητα το διήμερο για την ενέργεια που έγινε τον Απρίλιο) και τέλος οργανώνοντας τη Β' Διεθνή Έκθεση - Συνέδριο HELECO '95 από 9 - 12 Νοεμβρίου στην Αθήνα. Στα πλαίσια αυτής της αντίληψης συγκαταλέγεται και η συγκεκριμένη συμμετοχή μας στο πρόγραμμα ALTEREN ελπίζοντας ότι βοηθάμε - ενημερώνουμε τους συναδέλφους και ευαισθητοποιούμε τους αρμόδιους φορείς".

Στην εκδήλωση χαιρετισμό απηύθυνε ο Νομάρχης Θεσσαλονίκης, Κώστας Παπαδόπουλος, ο Αντιδήμαρχος Θεσσαλονίκης Γ. Ζουρνιάς, ενώ ανάλογα θέματα ανέπτυξε ο Γιώργος Χατζόπουλος, συντονιστής του προγράμματος Altener της Θεσσαλονίκης, ο Δημήτρης Φατούρας καθηγητής Τμήματος Αρχιτεκτονικής του Α.Π.Θ. κ.ά.

Στην ημερίδα παρευρέθηκε ο Νομάρχης Ημαθίας Ανδρέας Βλαζάκης, Πρόεδρος του ΤΕΕ/ΤΚΜ Παναγιώτης Δέντσος, ο Αντιπρόεδρος Κώστας Σαρτικός εκπρόσωπος φορέων της πόλης και πολλοί μηχανικοί. ■

Μνημεία της Θεσσαλονίκης

Η Αγία Σοφία

Η Αγία Σοφία είναι βυζαντινός θολωτός ναός με ξυλόστεγα υπερώα. Η κατασκευή της χρονολογείται στον 7ο μ.Χ. αιώνα. Χτίστηκε στη θέση παλαιότερης πεντάκλιτης παλαιοχριστιανικής βασιλικής και καταλαμβάνει μέρος αυτής κατά τα τρία κεντρικά κλίτη της. Μαζί με τον Άγιο Δημήτριο και την Αχειροποιήτο θεωρούνται τα πιο σημαντικά παλαιοχριστιανικά μνημεία της Ελλάδας. Η Αγία Σοφία της Θεσσαλονίκης χτίστηκε προς τιμήν του Χριστού όπως και η Ὁμώνυμη της

Κωνσταντινούπολης με την οποία έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά. Στην ιστορική της πορεία δέχτηκε πολλές μετασκευές και επισκευές. Κατά την Α' Επιστημονική Συνάντηση για "Το έργο της αποκατάστασης των ιστορικών κτισμάτων στη Βόρεια Ελλάδα" η οποία πραγματοποιήθηκε στις αρχές Ιουνίου, η αρχιτέκτων της 9ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, Πελαγία Αστροεινίδου, παρουσίασε τις αποκαταστάσεις στην Αγία Σοφία.

Η Αγία Σοφία εγκαταλείφθηκε μετά την καταστροφή της από την πυρκαγιά του 1890. Τα ψηφιδωτά της, τα τελευταία αυτά χρόνια είχαν τραχίξει την προσοχή των ιστορικών της τέχνης της βυζαντινής περιόδου. Όπως υποστηρίζει όμως ο Le Tourneau, τα σχέδια που δημοσίευσε το Texier πριν από την πυρκαγιά του 1890 δεν αντιπροσωπεύουν, δεν μπορούν να αντιπροσωπεύουν, την πραγματικότητα. Τα πρόσωπα του Χριστού και της Θεοτόκου ήταν σκεπασμένα με γραφές από το Κοράνι. Διατηρούνταν ορισμένες διακοσμητικές ζώνες. Μετά την πυρκαγιά του 1890, ένα στρώμα μαύρου καπνού κάλυψε ψηφιδωτά και οθωμανική διακόσμηση.

Με κέντρο τη Θεσσαλονίκη στα 1908 διοργανώνεται η νεοτουρκική εξέγερση, ανανεωτική έκφραση των μουσουλμανικών

κοινωνικών στρωμάτων. Μέσα σ' αυτό το κλίμα σημειώνει ο Le Tourneau, "Τα αποτελέσματα ξεπέρασαν τις προσδοκίες μας, τα ψηφιδωτά της Αγίας Σοφίας, του τρούλου και της αψίδας λάμπουν ξανά με την αρχική τους λάμψη".

Μέσα στις προσπάθειες δυτικοποίησης του τουρκικού κράτους περιλαμβάνεται, εκτός από τα γενικότερα έργα εξωραϊσμού της πόλης, και το έργο της στερέωσης του ναού. Με την απελευθέρωση, το 1912. οι εργασίες αυτές έχουν ολοκληρωθεί.

Για όλες αυτές τις επεμβάσεις ο βυζαντινολόγος Gh. Diehl εκφράζει την αποδοκμασία του, αφήνοντας και ορισμένες αιχμές για την τουρκική διοίκηση, η οποία ανέλαβε την αναστήλωση του ναού "επιδεικνύοντας έναν υπερβολικό ζήλο και μια

επιθυμία να την κάνουν κανούργια όχι χωρίς κάποιο όφελος".

Με το ίδιο σκεπτικό εκφράζεται και για τις εργασίες μετά την απόδοση του ναού στην ορθόδοξη λατρεία, αναφερόμενος στο τέμπλο, αλλά και στην "επίπλαστη λαμπρότητα μιας διακόσμησης λίγο πολύ σύγχρονης, που την έχει κάμει να χάσει κάτι από την άλλοτε σπουδαία ομορφιά της". Ο βυζαντινολόγος Diehl κάνει κριτική στις επεμβάσεις, οι αρχιτέκτονες συντηρούν και διακοσμούν το ναό μέσα στο ευρωπαϊκό κλίμα του 19ου αιώνα.

Στις 28 Μαΐου 1918, προς τον Παναγιώτατο, οι συμπολίτες διαμαρτύρονται δια την αδιαφορίαν προς το "Βυζαντινόν ιερό ναό" που "αφήκεν επί πενταετίαν ήδη αυτόν με πρόσφιν επαράτου παρελθόντος, άνευ κλίμακος αξιοπρεπούς, άνευ εξωτερικού εξωραϊσμού".

Στις 21.6.18 ο Θεσσαλονίκης Γενάδιος υποβάλλει προς "τον Πρόεδρο της Κυβέρνησης και Υπουργόν των Εκκλησιαστικών" αίτημα σύστασης επιτροπής για την εκτέλεση των επείγουσών επισκευών.

Μέχρι τις 4 Ιουλίου 1931 δεν έχει πραγματοποιηθεί καμία εργασία στο ναό.

Γράφουν οι Επίτροποι: "Μας εμπαίζουν οι ξένοι επισκέπται και ιδίως οι Σέρβοι δια την αθλίαν κατάστασιν του Ναού. Η πρόσοψις του Ναού είναι εισέτι αυτόχρημα τουρκικού".

Στις 28 Αυγούστου του 1935 έχει ήδη αρχίσει με την επίβλεψη του Εφόρου των Βυζαντινών Αρχαιοτήτων κ. Ν. Κοτσιά η συντήρηση των ψηφιδωτών της κόγχης του Ιερού. Το προστώο αφαιρείται στα 1949 από την τοπική επιτροπή τουρισμού και το μνημείο παρουσιάζει "μορφήν ηκίστα ευχάριστον και αρμόζουσα", όπως σημειώνει ο Πελεκανίδης.

Στο μεταξύ οι εργασίες ουσιαστικά συντήρησης του ναού, έχουν ήδη πραγματοποιηθεί. Η δεκαετία του 1970 κυριαρχείται από την προβληματική της αποκατάστασης εις "την αρχικήν μορφήν".

Συστήνεται επιτροπή αποκαταστάσεως και στερεώσεως. Ο σεισμός της 20ης Ιουνίου 1978 θα ανατρέψει την πορεία της μελέτης και των προτάσεων της επιτροπής.

Στη δεκαετία του 1980, πραγματοποιείται η τοπογραφική αρχιτεκτονική αποτύπωση από Ομάδα Εργασίας του Α.Π.Θ. και της 9ης Εφορίας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, η μελέτη του μνημείου, οι προτάσεις αποκατάστασης, ο πανελλήνιος διαγωνισμός για τη στατική μελέτη. Ακολουθεί από το τέλος του 1989 η εφαρμογή των εγκεκριμένων μελετών.

Η έννοια της διδακτικής αναστήλωσης υπήρξε καθοριστική. Ορισμένες νεότερες επεμβάσεις "μπλαστρώματα" με πλίνθους θα απομακρυνθούν. Οι ραφές από ανοξείδωτο χάλυβα "αφανείς" επεμβάσεις στη δομή του μνημείου θα πραγματοποιηθούν. Η "συναίνεση" μοιάζει να έχει επιτευχθεί.

Όμως στην αποκατάσταση της δυτικής όψης του ναού, φαίνεται να επικεντρώνεται το ενδιαφέρον δύο φαινομενικά διαφορετικών απόψεων. Η μία υποστήριζε ότι φυσικά υπήρχαν όλα τα επιστημονικά δεδομένα, για να παραμείνουν ορατές όλες οι φάσεις του μνημείου, θεωρώντας ότι οι αφαιρέσεις "πρόχειρων", "νεότερων", "μπλαστρώματων", των μεταλλικών στοιχείων συγκράτησης της τοιχοποιίας, διάτρητων πλίνθων άφηναν ορατή την ιστορία του.

Η δεύτερη κινούμενη μέσα στα όρια του ίδιου ιδεολογικού χώρου, αμφισβήτησε αυτήν ακριβώς τη μεθοδολογική τοποθέτηση της ιστορικής ανάλυσης, που σκοπό έχει να προσδιορίσει κριτικές υποθέσεις επιλογής - αφαίρεσης μεγάλου ποσοστού υλικής μαρτυρίας, "πρόχειρης και κακότεχνης", σύμφωνα με την αισθητική της εποχής μας, αμφισβητώντας συγχρόνως και την απόλυτη αυτή επιστημονική βεβαιότητα. Πρέπει να σημειώσουμε ότι στις άλλες όψεις του μνημείου οι επεμβάσεις ήταν ελάχιστες έως μηδαμινές και αφορούσαν σε μεγάλο βαθμό τον καθορισμό και τη στήριξη των υλικών των διαφορετικών φάσεων.

Η λύση δόθηκε από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο που γνωμοδότησε για τη δεύτερη πρόταση.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ OCLC ENVIRONMENT LIBRARY, ΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Η Βιβλιοθήκη του ΤΕΕ/ΤΚΜ προμηθεύτηκε πρόσφατα την Ηλεκτρονική Βάση Δεδομένων οπτικού δίσκου (CD-Rom) OCLC Environment Library της εταιρείας Silver Platter Information Inc. (ΗΠΑ). Η βάση Δεδομένων OCLC είναι βιβλιογραφική, περιέχει δηλαδή τα πλήρη βιβλιογραφικά στοιχεία ποικίλων έντυπων εκδόσεων, όπως άρθρα επιστημονικών περιοδικών, βιβλία, μελέτες, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εκθέσεις, πρακτικά συνεδρίων κ.ά. Τα στοιχεία αυτά συνοδεύονται από περιλήψη. Στη βάση OCLC περιέχονται περισσότερες από 300.000 βιβλιογραφικές αναφορές, οι οποίες καλύπτουν όλα τα θέματα που σχετίζονται με το περιβάλλον. Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα θέματα:

- Φράγματα
- Αρδεύσεις
- Αποστραγγίσεις
- Βελτίωση γαιών από αποξήρανση
- Περιβαλλοντική Μηχανική και Τεχνολογία
- Αξιοποίηση αποβλήτων
- Νομοθεσία
- Υδάτινοι πόροι
- Θαλάσσιοι πόροι
- Υδρολογία
- Ανθρώπινη Οικολογία
- Περιβαλλοντικές επιπτώσεις στον άνθρωπο
- Περιβαλλοντική Υγιεινή
- Οικονομική Ιστορία σε σχέση με το Περιβάλλον
- Διατήρηση της άγριας ζωής κ.ά

Η τράπεζα δεδομένων OCLC ενημερώνεται για την καινούργια βιβλιογραφία σε ετήσια βάση.

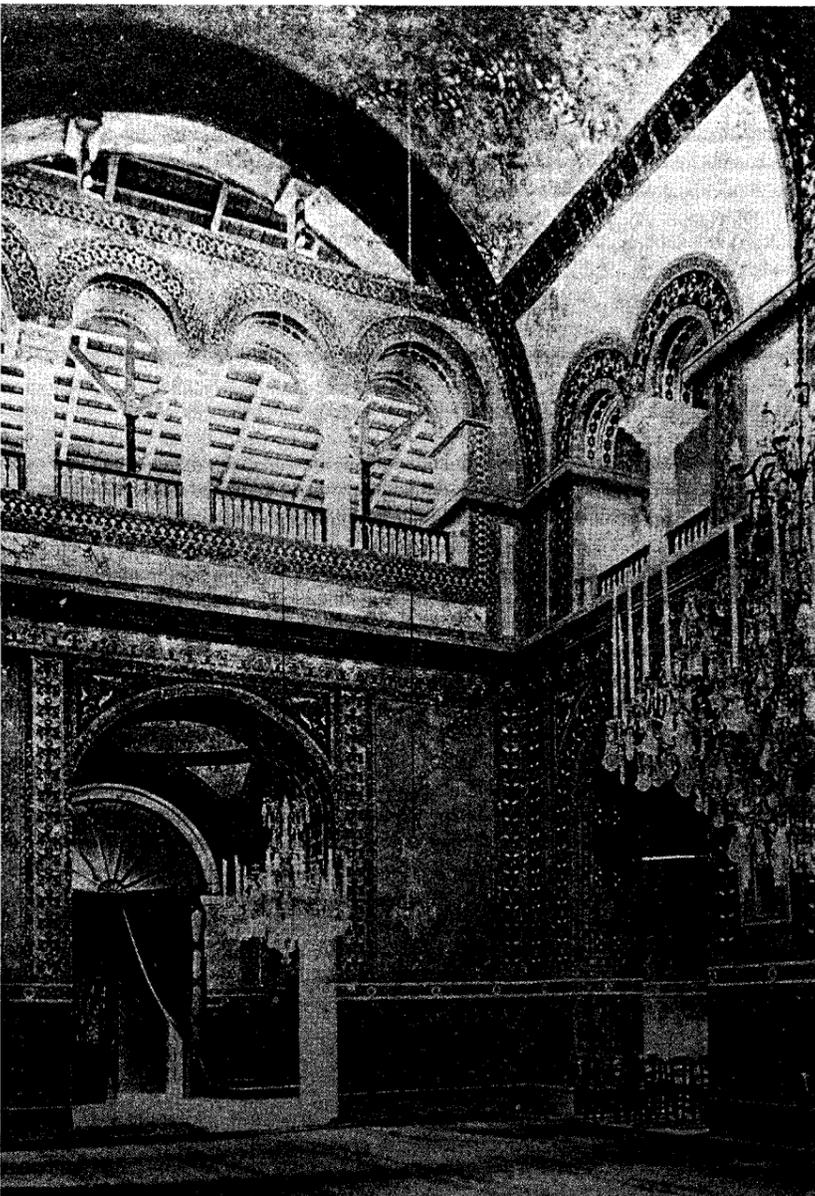
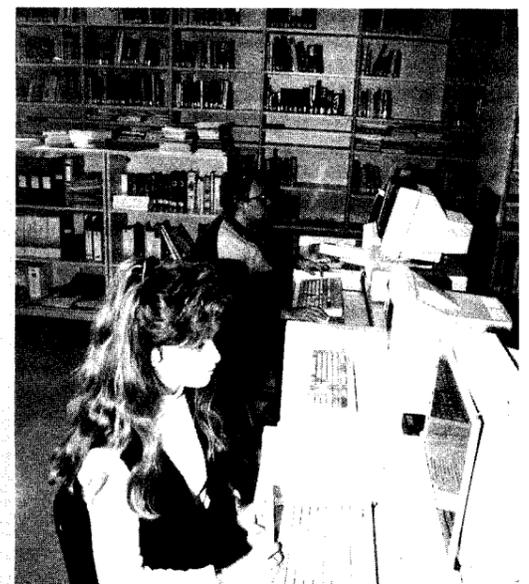
Η ανάκτηση πληροφοριών από τη βάση δεδομένων OCLC χρεώνεται. Το κόστος κάθε έρευνας ανάλογα με τη μορφή των αποτελεσμάτων της έρευνας, καθορίζεται ως εξής:

1. Εκτύπωση των αποτελεσμάτων (μέχρι 10 τυπωμένες σελίδες): 100 δραχμές για κάθε σελίδα.
2. Μεταφορά δεδομένων σε δισκέτα (ανεξαρτήτως όγκου ανακτώντων πληροφοριών): 5.000 δραχμές ανά δισκέτα.

Η διαδικασία για την πραγματοποίηση των ερευνών στη βάση OCLC, περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

1. Υποβολή συμπληρωμένου εντύπου στον υπεύθυνο ηλεκτρονικής πληροφωρικής του ΤΕΕ/ΤΚΜ. Στο έντυπο αναγράφεται το θέμα της έρευνας και χαρακτηριστικές λέξεις κλειδιά στα Αγγλικά.
2. Εκτέλεση της έρευνας από τον υπεύθυνο, ο οποίος ενημερώνει το χρήστη για το ποσόν της έρευνας.
3. Πληρωμή στο ταμείο του ποσού της έρευνας και έκδοση παραστατικού.
4. Παράδοση των αποτελεσμάτων στο χρήστη μετά την πληρωμή της έρευνας.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι, θα μπορούσαν να απευθύνονται στον υπεύθυνο για θέματα ηλεκτρονικής πληροφωρικής του ΤΕΕ/ΤΚΜ, Δ. Σαντόπουλο στο τηλέφωνο: 280.462.

LIFE: Εγκρίθηκε η β' φάση

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την πρότασή της για τη δεύτερη φάση του προγράμματος "Life" 1996 - 1999 (η πρώτη φάση τελειώνει στις 31.12.1995).

Θα διατεθούν 450 εκατ. Ecu:

- α) για να τεθεί σε εφαρμογή το Ευρωπαϊκό δίκτυο "Natura 2000", για την προστασία της φύσης,
- β) για την ενδυνάμωση των δεσμών μεταξύ των νομοθεσιών επί του περιβάλλοντος και στη διαρθρωτική χρηματοδοτική βοήθεια, η οποία προέρχεται κυρίως από τα Κοινοτικά Ταμεία και τα Χρηματοδοτικά Όργανα για το Περιβάλλον,
- γ) στα προγράμματα - πιλότοι, στα προγράμματα προώθησης και στην τεχνική βοήθεια σε επιλεγμένους τοπικούς παράγοντες, με σκοπό την ολοκλήρωση των περιβαλλοντικών παραγόντων στο γενικότερο σχεδιασμό της περιφερειακής ανάπτυξης,
- δ) για την προώθηση της ανάπτυξης κατά μονιμότερο τρόπο, και την ολοκλήρωση του περιβάλλοντος μέσα στις βιομηχανικές ενέργειες / δραστηριότητες,
- ε) για την βοήθεια προς τις τρίτες χώρες (Μεσόγειος και Βαλτικές χώρες) για τη δημιουργία διοικητικών δομών, οι οποίες θα επιτρέπουν τον καθορισμό πολιτικών και προγραμμάτων δράσης για το περιβάλλον και τη λήψη μέτρων, τα οποία θα στηρίζονται πάνω στην κατά μονιμότερο τρόπο ανάπτυξη.

Οι προτεραιότητες αυτές έχουν ως σκοπό την υποστήριξη των νέων κατευθύνσεων του 5ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του "Life".

Πλαίσιο στήριξης της εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης

Με τη δημιουργία των δύο νέων προγραμμάτων, του Leonardo da Vinci και του Socrates, η Ευρωπαϊκή Ένωση περιορίζει την παναπερμία προγραμμάτων για την εκπαίδευση, δημιουργώντας ένα "κορμό" δύο συνεργαζόμενων προγραμμάτων που ενσωματώνουν περιοχές που παλαιότερα καλύπτονταν από πολλά διαφορετικά προγράμματα.

Το πρόγραμμα Socrates 1995 - 1999, φιλοδοξεί να συμβάλει στην προώθηση μιας ευρωπαϊκής διάστασης στις σπουδές όλων των επιπέδων, μέσα από την ανάπτυξη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης υψηλού επιπέδου και της δημιουργίας ενός ανοικτού ευρωπαϊκού χώρου συνεργασίας σε θέματα εκπαίδευσης. Στο πεδίο δράσης του το πρόγραμμα περιλαμβάνει όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, ενσωματώνοντας τα προγράμματα Erasmus και Comenius.

Περιλαμβάνει επίσης εγκάρσιες δραστηριότητες, όπως την προώθηση της γλωσσικής εκπαίδευσης, περιοχή που καλύπτονταν από το πρόγραμμα Lingua, την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τις ανταλλαγές πληροφοριών και εμπειριών (όπου συμπεριλαμβάνονται τα προγράμματα Eurodice και Arión).

Το πρόγραμμα Leonardo da Vinci 1995 - 1999, καλύπτει τον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, αντικαθιστώντας τα προγράμματα Compef, Force και Petra. Το πλαίσιο των στόχων που προωθεί το πρόγραμμα, στηρίζει και συμπληρώνει τις πρωτοβουλίες των κρατών μελών.

Τα παραπάνω προγράμματα αποτελούν δύο συμπληρωματικές προσεγγίσεις του προβλήματος της εκπαίδευσης, αντιμετωπίζοντας τις τυχόν κοινές περιοχές από διαφορετική οπτική γωνία.

Τον παραπάνω "κορμό" τον συμπληρώνουν μία σειρά κοινοτικών πρωτοβουλιών που προωθούν την επαγγελματική κατάρτιση σε περιφερειακό επίπεδο, έχοντας τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν την εμπειρία και τα αποτελέσματα των προγραμμάτων του "κορμού". Έτσι υπάρχει στενή σχέση ανάμεσα στο Leonardo και σε κοινοτικές πρωτοβουλίες, όπως η Adapt που προωθεί την προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις βιομηχανικές αλλαγές, και η Employment που προωθεί την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, ή πρωτοβουλίες με περιφερειακό χαρακτήρα, όπως το Interreg, ή τομεακό όπως το Rechar και το ReteX.

Παράλληλα, μέτρα του Leonardo και του Socrates, μπορούν να συνδυαστούν με ενέργειες ειδικών προγραμμάτων του 4ου Προγράμματος Πλαισίου, όπως το ειδικό πρόγραμμα "Κατάρτιση και Κινητικότητα των Ερευνητών" ή το πρόγραμμα Τηλεματικής, δίνοντας τη δυνατότητα να προγραμματιστούν στο μέλλον προσκλήσεις για υποβολή προτάσεων που θα καλύπτουν περιοχές σε περισσότερα από ένα προγράμματα.

Συνεργασία με τις χώρες της Μεσογείου

Έχοντας σαν στόχο την επίτευξη της σταθερότητας, της ευημερίας και της ειρήνης στις χώρες της Μεσογείου που δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε στις 8 Μαρτίου στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, την οικονομική και τεχνική βοήθεια των χωρών αυτών για την περίοδο 1995 - 1999.

Οι περιοχές στις οποίες θα επικεντρωθεί η βοήθεια και παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την Ελλάδα είναι:

Βοήθεια για οικονομικές μεταρρυθμίσεις με στόχο:

- * τη δημιουργία μέχρι το 2010 μίας Ευρω-Μεσογειακής ελεύθερης ζώνης εμπορίου,
- * την προώθηση του ιδιωτικού τομέα περιλαμβάνοντας και τον εκσυγχρονισμό και την αναδιάρθρωση της βιομηχανίας, καθώς και την υιοθέτηση ανάλογου θεσμικού πλαισίου,
- * προώθηση των ευρωπαϊκών επενδύσεων,
- * και την αναβάθμιση των οικονομικών και κοινωνικών δομών.

Βοήθεια για να επιτευχτεί κοινωνική και οικονομική ισορροπία:

- * βελτιώνοντας τις κοινωνικές υπηρεσίες,
- * προωθώντας την ισορροπημένη ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές,
- * αυξάνοντας τη συνεργασία στην αλιεία,
- * προστατεύοντας το περιβάλλον,
- * προωθώντας την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού με τη βοήθεια της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης.

Η βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα έχει είτε τη μορφή δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων είτε τη μορφή τεχνικής βοήθειας και μελετών.

Για να προωθηθούν οι παραπάνω προτάσεις θα πρέπει να τις εγκρίνουν το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο Υπουργών. ■

ΖΗΤΕΙΤΑΙ

A. ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΙ ή ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ για τις εγκαταστάσεις Περιστερίου ή Θηβών, προϋπηρεσία τουλάχιστον 2 χρόνια, έως 35 ετών, από Όμιλο Βιομηχανίας πλαστικών, τηλ. 572.36.01 (10 - 14.00).

ΧΗΜΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ, Αγγλική, μέχρι 35 ετών, επιθυμητή εμπειρία σε πωλήσεις και δεύτερη γλώσσα, Βιογραφικό και φωτογραφία: Dow Hellas A.E. P.O. Box 61127, GR 15101, Marossi, Athens, Greece AHN. J.T.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ δεκαετούς τουλάχιστον εμπειρίας σε μεγάλα αναπτυξιακά έργα υποδομής για Προϊστάμενος κοστολόγησης τέτοιων έργων. Αγγλική από Τεχνική Εταιρεία, τηλ. 724.52.64 (9-18.00).

ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ για να αναλάβει την εγκατάσταση και λειτουργία

Σημαντικά ποσά για το Άγιο Όρος

Επιχορηγήσεις συνολικού ύψους 2.4 δισ. δρχ. χορηγήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την αποκατάσταση τεσσάρων Ιερών Μονών του Αγίου Όρους. Οι εργασίες θα πραγματοποιηθούν με την έγκριση του Κέντρου Διατήρησης της Αγιορείτικης Κληρονομιάς (ΚΕΔΑΚ). Οι χρηματοδοτικές συμβάσεις υπογράφηκαν στην Ιερά Μονή Ευαγγελισμός της Θεοτόκου στην Ορμύλια Χαλκιδικής από τον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας, Γ. Ρωμαίο και τον αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, Παναγιώτη Γεννηματά.

Το ποσό θα διατεθεί στις Ιερές Μονές Ιβήρων, Σταυρονικήτα, Σίμωνος Πέτρας και στο Μετόχι της Ευαγγελισμός της Θεοτόκου στην Ορμύλια Χαλκιδικής.

Όπως ανέφερε μετά την υπογραφή της σύμβασης ο κ. Ρωμαίος, τα έργα αποκατάστασης και συντήρησης των μοναστικών συγκροτημάτων του Αγίου Όρους ενισχύονται τόσο από το χρηματοδοτικό

μηχανισμό του ΕΟΧ, όσο και από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι συμβάλλουν στη διατήρηση ενός μοναδικού πολιτιστικού μνημείου, που έχει χαρακτηριστεί από την Ουνέσκο ως τμήμα της παγκόσμιας πνευματικής κληρονομιάς.

Οι επιχορηγήσεις που καλύπτουν το 85% του συνολικού κόστους των επενδύσεων για έργα που προτάθηκαν στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων από τη χώρα μας, χορηγούνται ως εξής:

1.1 δισ. δρχ στην Ιερά Μονή Ιβήρων, 554.9 εκατομμύρια δρχ. στην Ιερά Μονή Σταυρονικήτα, 269.4 εκατομμύρια δρχ. στην Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας και 528.4 εκατομμύρια στην Ιερά Μονή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου.

Ο κ. Ρωμαίος πρόσθεσε, ότι οι μονές αυτές επιχορηγήθηκαν, γιατί υπήρχαν έτοιμες μελέτες, ενώ όπως είπε χαρακτηριστικά, από τις δημόσιες επενδύσεις θα δοθεί ένα ποσό 3,5 δις δραχμών και για τις υπόλοιπες μονές που απαιτούνται να γίνουν κάποια έργα.

Οι υπεύθυνοι των Ιερών Μονών μετά την υπογραφή της σύμβασης, δήλωσαν πως αυτό που γίνεται "μας γεμίζει ευθύνη να συνεχίσουμε τη μεγάλη παράδοση των κλητόρων των Μονών, την οποία θα παραδώσουμε και στις επόμενες γενιές". ■

του Η/Μ εξοπλισμού του νέου εργοστασίου, προϋπηρεσία 3ετή σε ανάλογη θέση, Αγγλική. Βιογραφικό: Διεύθυνση Προσωπικών, Τ.Θ. 93505, Μοσχάτο 18346.

ΧΗΜΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ή ΜΕΤΑΛΛΕΙΟΛΟΓΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ για

α) υπεύθυνος εργοστασίων, β) υπεύθυνος ορυχείων, 3ετή εμπειρία σε συναφή δραστηριότητα, Αγγλική ή άλλη ξένη γλώσσα, γνώση Η/Υ μέχρι 40 ετών, από την εταιρεία ΑΕΕ Αργυρομεταλλευμάτων και Βαρυτίνης για τις εγκαταστάσεις της στη Μήλο. Βιογραφικό: ARAD Διαφοροποιητική ΕΠΕ, Πανεπιστημίου 59, 105 64 Αθήνα (για αγγελία 300).

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ εργαστηριακή εμπειρία και **ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΣ ή ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ** αντοχή και έλεγχος υλικών από Ερευνητικό Ινστιτούτο στην Πεντέλη. Βιογραφικό, Fax 803.27.09.

ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΣ από Α.Ε. μηχανημάτων κλιματισμού, Αγγλική, γνώστης του

αντικειμένου, Βιογραφικό: Τ.Θ. 19056 11710 Αθήνα με ένδειξη Μηχανολόγος Μηχανικός

ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΣ μέχρι 35 ετών, Αγγλική ειδίκευση σε ηλιακές εγκαταστάσεις γνώσεις γερμανικής επιθυμητές τηλ: 5765131, 5766150, 5768781

ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΟΣ για προϊστάμενος παραγωγής διάτρισης και θερμικών κατεργασιών Μετάλλων (κωδ. Δ001), 5ετή εμπειρία σε ανάλογη θέση, γνώσεις σε θερμικές κατεργασίες, Αγγλική, γνώσεις Η/Υ (Lotus Autocad) και

ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΣ για προϊστάμενος παραγωγής Μηχανουργικών κατεργασιών (κωδ. Δ002), 5 ετή εμπειρία σε ανάλογη θέση, γνώσεις θεωρητικές και πρακτικές στη διαμόρφωση και μηχανουργική κατεργασία μεταλλικών επιφανειών, Αγγλική, γνώσεις Η/Υ (Lotus Autocad) Βιογραφικό Τ.Θ. 51564 14510 Κηφισιά *Αναλυτικότερα στον πίνακα "Εύρεση εργασίας", 7ος όροφος γραφεία ΤΕΕ/ΤΚΜ.*

Προβλήματα από σφάλμα σε υπουργική απόφαση

Άμεση διόρθωση του σφάλματος στην Υπουργική Απόφαση καθορισμού των ορίων προεκτιμώμενης αμοιβής μελετών κατά τάξη πτυχίου, ζητεί το Τμήμα από τον υφυπουργό ΠΕΧΩΔΕ.

Με επιστολή του προς τον υφυπουργό ΠΕΧΩΔΕ, Γιάννη Τσακλίδη, το ΤΕΕ/ΤΚΜ παρατηρεί τα εξής:

"Έχουν περάσει πάνω από δύο μήνες που δημοσιεύτηκε η Υπουργική Απόφαση, με την οποία καθορίζονται τα όρια προεκτιμώμενων αμοιβών των μελετών δημοσίων έργων κατά τάξη πτυχίου (ημερομηνία έκδοσης 17.2.1995 και δημοσίευση στο Ενημερωτικό Δελτίο του ΤΕΕ Νο 1850/20.3.95).

Η απόφαση αυτή περιέχει ένα ουσιαστικό σφάλμα σε ό,τι αφορά το ανώτατο όριο αμοιβής του πτυχίου Γ' τάξης για τις μελέτες του άρθρου 3 του Π.Δ. 798/78 (πολεοδομικές, αρχιτεκτονικές μελέτες κ.λπ.).

Συγκεκριμένα η Υπουργική Απόφαση / 17.2.95 καθορίζει ανώτατο όριο για το 1995 τα 80.365.000 δρχ. (άρθρο 2, παρ. β της Υ.Α.), όταν για το 1994 το αντίστοιχο όριο ανερχόταν στα 36.450.000 δρχ.

Το σφάλμα αυτό, είτε εκ παραδρομής, είτε λόγω τυπογραφικού λάθους, δημιούργησε τεράστια προβλήματα, τόσο στους μελετητές, όσο και στις τεχνικές υπηρεσίες.

Γνωρίζουμε ότι το ΤΕΕ κεντρικά, εδώ και ένα μήνα έχει επισημάνει στις υπηρεσίες σας το πρόβλημα αυτό. Δυστυχώς όμως μέχρι σήμερα δεν έχει ξεκινήσει, από ό,τι πληροφορηθήκαμε από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου σας, καμία διαδικασία διόρθωσης του λάθους και δημοσίευσης του ορθού άνω ορίου στο ΦΕΚ.

Στο διάστημα αυτό δημιουργήθηκαν προβλήματα που οξύνονται καθημερινά:

1. σε συναδέλφους που ζήτησαν αναθεώρηση - αναβάθμιση της τάξης του πτυχίου τους, για κατηγορίες μελετών του άρθρου 3 του Π.Δ. 798/78, από τη ΓΕΜ, η οποία και απαιτεί εμπειρία, με βάση το εσφαλμένο από την Υ.Α. καθορισμένο ανώτατο όριο αμοιβής του πτυχίου Γ' τάξης, παρά το γράμμα και το πνεύμα του νόμου (π.χ. άρθρο 5 του Π.Δ. 798/78).

2. σε τεχνικές υπηρεσίες της περιφέρειάς μας τουλάχιστον, οι οποίες σκόπευαν να προκηρύξουν μελέτες αυτής

της κατηγορίας (πολεοδομικές, αρχιτεκτονικές...) και στο βαθμό που έχουν αντιληφτεί το λάθος, βρίσκονται σε αδυναμία να προχωρήσουν, όσο δεν γίνεται η ορθή επανάληψη στο ΦΕΚ.

3. σε τεχνικές υπηρεσίες που, μη έχοντας αντιληφτεί το λάθος, προχώρησαν και προχωρούν σε διαδικασία ανάθεσης μελετών αυτής της κατηγορίας σε μελετητές Γ' τάξης με αμοιβές ανώτερες από αυτές που πραγματικά αντιστοιχούν στην τάξη του πτυχίου τους.

Κύριε Υπουργέ,
Παρακαλούμε να προβείτε στις απαιτούμενες ενέργειες, ώστε να γίνει άμεσα η διόρθωση του σφάλματος. Σας επι-

σημαίνουμε ότι η συνέχιση της εκκρεμότητας ήδη άρχισε να δημιουργεί αμφιβολίες στους συναδέλφους για το τυχαίο ή όχι του λάθους σε μια χρονική στιγμή που τυχαίνει αρκετοί μελετητές από την περιφέρεια να έχουν ζητήσει από τη ΓΕΜ αναβάθμιση της τάξης του πτυχίου τους και επίσης να προκηρύσσονται πανελλαδικά αρκετές μελέτες αυτής της κατηγορίας.

Η δική σας ενεργοποίηση θα βοηθήσει στο ξεπέρασμα της αδράνειας που φαίνεται να παρουσιάζεται στην αρμόδια υπηρεσία σας και θα διορθώσει τη λανθασμένη πρακτική της ΓΕΜ.

Πιστεύοντας ότι κατανοείτε τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος, περιμένουμε να επιλύσετε άμεσα το πρόβλημα". ■

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ - ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ
1995-1996

σπουδές μετά το πτυχίο

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΔΙΠΛΩΜΕ 1995

Το παρόν εγχειρίδιο αποτελεί την πρώτη προσπάθεια έκδοσης οδηγού μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος. Η προσπάθεια αυτή αποβλέπει στο να δώσει με όσο το δυνατόν πιο σφαιρικό και συνοπτικό τρόπο τα απαραίτητα στοιχεία για τον προσανατολισμό, την ενημέρωση και την πληροφόρηση ενός μεταπτυχιακού φοιτητή. Είναι φυσικό και αναμενόμενο η πρώτη αυτή έκδοση να παρουσιάζει ελλείψεις και αδυναμίες, εφόσον ο χρόνος δεν υπήρξε σύμμαχος σ' αυτή την προσπάθεια.

Θεωρώντας δεδομένη την κατανόηση κάθε καλόπιστου αναγνώστη, ευελπιστούμε ότι ο οδηγός της επόμενης χρονιάς, με την πείρα του ενός έτους λειτουργίας των

μεταπτυχιακών σπουδών, θα καλύψει τα πιθανά κενά, θα συμπληρώσει τις ελλείψεις και θα προσφέρει μια αρτιότερη ενημέρωση". ■

Διόρθωση στην έκδοση Γ' Έκθεσης Αρχιτεκτονικού Έργου

Επειδή δημιουργήθηκαν παρερμηνείες μεταξύ συναδέλφων από τον τρόπο παρουσίασης μελέτης στο τεύχος του καταλόγου συμμετοχών της Γ' Έκθεσης Αρχιτεκτονικού Έργου σ. 23, που δημοσιεύτηκε: Σταμάτης Κουκόπουλος και συνεργάτες, αρχιτέκτονες μηχανικοί, Πανελλήνιος Αρχιτεκτονικός Διαγωνισμός, Πρόταση επεμβάσεων στη Νότια Ζώνη της Χερσονήσου της Παναγίας Καβάλας, α' βραβείο 1988, Μελετητές: Ευθ. Καλαντίδης, Α. Κατσίκια, Ζ. Καραμάνου, Σταμ. Κιγκόπουλος.

Κι επειδή δεν είναι δυνατή και αποτελεσματική η ενσωμάτωση ένθετης σελίδας - διόρθωσης στον κατάλογο, δημοσιοποιείται ότι η παραπάνω μελέτη - α' βραβείο του διαγωνισμού εκπονήθηκε από την παρακάτω ομάδα κυρίων μελετητών: Ε. Καλαντίδη - Ζ. Καραμάνου - Α. Κατσίκια - Στ. Κουκόπουλο. Η παρουσίαση της μελέτης στην Γ' Έκθεση αρχιτεκτονικού έργου του ΣΑΘ δεν είχε στόχο να υποβαθμίσει, αλλά αντίθετα πρόβαλε τη συμμετοχή όλης της μελετητικής ομάδας.

Από την Επιτροπή Σύνταξης
του τεύχους

Συλλογικά

• ΑΓΡΟΝΟΜΟΙ - ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΙ

Σύμφωνα με το πρακτικό της εφορευτικής επιτροπής, τα αποτελέσματα των εκλογών της 9/4/95 για την ανάδειξη νέων οργάνων του συλλόγου είναι τα εξής:

Για το Δ.Σ. και την Ε.Ε. ψήφισαν	278
Έγκυρα	276
Άκυρα	2
Έλαβαν: ΠΑΣΚ-Σ	155 ψήφους 5 έδρες
Δ.Κ.Μ.	85 ψήφους 3 έδρες
Προοδευτική Συνεργασία	35 ψήφους 1 έδρα
Λευκά	1

Για το Διοικητικό Συμβούλιο εξελέγησαν:
- Από την ΠΑΣΚ-Σ: Αθ. Παύλου, Ν. Ματζαβίνος, Α. Πουσκούρης, Α. Ζεϊμπέκης, Γ. Ουζούνης.
- Από τη Δ.Κ.Μ.: Α. Τζακόπουλος, Κ. Σοϊλεμετζίδου, Ι. Τσιτσόπουλος.
- Από την Προοδευτική Συνεργασία: Αθ. Γκούτνας.

Για την Εξελεγκτική Επιτροπή εξελέγησαν:
- Από την ΠΑΣΚ - Σ: Ι. Κακάνης, Κ. Κατσάμπας.
- Από την Δ.Κ.Μ.: Δ. Κωτούλας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος:	Αθ. Παύλου
Αντιπρόεδρος:	Αθ. Τζακόπουλος
Γ. Γραμματέας:	Αν. Ζεϊμπέκης
Ταμίας:	Ν. Ματζαβίνος
Ειδ. Γραμματέας:	Αθ. Γκούτνας
Μέλη:	Α. Πουσκούρης, Γ. Ουζούνης, Κ. Σοϊλεμετζίδου, Ι. Τσιτσόπουλος

• ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ

Με επιστολή του προς το νομάρχη Χαλκιδικής, η οποία κοινοποιήθηκε στους αρμόδιους φορείς και παράγοντες, ο ΣΑΘ αναφέρεται στις κατασκευές σχολείων με το σύστημα "μελέτη - κατασκευή" στη Χαλκιδική.

"Ο ΣΑΘ εγκαίρως επεσήμανε τα προβλήματα που θα προέκυπταν από τη σύνθεση και κυρίως τη λογική βαθμολόγησης (ικανές διαφορές βαθμολόγησης) των μελετών που αφορούν υπό ανέγερση σχολικά κτήρια της Χαλκιδικής. Συνέπεια αυτών είναι τελικά να υλοποιούνται μελέτες που δεν αξιοποιήθηκαν ανάμεσα στις πρώτες. Πολλές φορές μάλιστα υλοποιούνται μελέτες που "εν πολλοίς" δεν χαρακτηρίζονται πλήρεις με συνέπεια, η τελική δαπάνη (με αναπροσαρμογές, πρόσθετες κατασκευές κ.λπ.) είναι μεγαλύτερη.

Ακόμη αγνοείται το γεγονός ότι τα ειδικά αυτά κτίρια προορίζονται για παιδιά και πρόκειται να χτιστούν σε μια ενδιαφέρουσα από άποψη περιβάλλοντος περιοχή.

Η πρόσφατη λοιπόν, δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων για την ανέγερση του Γυμνασίου Αρναίας επιβεβαιώνει τα παραπάνω και δικαιώνει τις θέσεις που διατύπωσε ο ΣΑΘ.

Η τελική σειρά για την ανάθεση του έργου σε σχέση με την αξιολόγηση των τεσσάρων (4) συνολικά μελετών που υποβλήθηκαν είναι:

- Η 3η στη σειρά αξιολόγηση, η οποία και θα υλοποιηθεί.
- Η 4η τελευταία στη σειρά που βγήκε "επιλαχούσα".
- Η 1η στη σειρά.
- Η 2η στη σειρά.

Η συμμετοχή λοιπόν αρχιτεκτόνων στις επιτροπές κρίσης των υπόλοιπων σχολείων είναι παραπάνω από επιβεβλημένη. Τώρα μάλιστα που μετατέθηκε ο μοναδικός αρχιτέκτονας που συμμετείχε στις προηγούμενες επιτροπές κρίσης (από το πολεοδομικό Πολυγύρου στην Δ.Τ.Υ.Υ.), η συμμετοχή εκπροσώπων από το ΤΕΕ/ΤΚΜ και ΣΑΘ ίσως είναι η μοναδική λύση επιλογής και υλοποίησης, της οποίας θα κριθεί αντικειμενικά η καλύτερη.

Παρακαλούμε να λάβετε υπόψη τα παραπάνω και είμαστε στη διάθεση σας για οποιαδήποτε συνεργασία".

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

AAS APPLIED ARTS STUDIES

DESIGN

GRAPHIC... INTERIOR... INDUSTRIAL...

ΤΡΙΕΤΗΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΙ: **Γ.Ι.ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ**
Αρχιτέκτων Α.Π.Θ.

ΖΗΤΕΙΤΕ ΤΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ

Γ. Λαοσάνη 9
546 22 Θεσσαλονίκη
Τηλ: 234 805
Πληροφορίες-Εγγραφές:
10-2 μμ & 6-9μμ
καθημερινές

ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

ΠΟΔΙ ΣΤΟΝ ΕΥΞΕΙΝΟ!

Η Ελλάδα είναι από χτες πλήρες μέλος της κοινοβουλευτικής συνέλευσης της Οργάνωσης Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου (ΟΣΕΠ), ύστερα από μια πολύωρη συνεδρίαση του οργάνου στη Μόσχα, που εξελίχθηκε σε μάχη χαρακωμάτων με την Τουρκία.

Η χώρα μας έγινε δεκτή ομόθυμα από το σύνολο σχεδόν των κοινοβουλευτικών αντιπροσωπειών των χωρών της Παρευξείνιας Συνεργασίας, ενώ η Τουρκία διαπιστώνοντας το κλίμα που έχει διαμορφωθεί αποχώρησε από τη σύνοδο.

(Τα Νέα, 7/6/95)

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΣΙΑ

Αισθητή αύξηση των εξαγωγών της Ρωσίας προς την Ελλάδα σημειώθηκε τα τελευταία χρόνια. Το 1993 το ύψος των ρωσικών εξαγωγών ανήλθε στα 193 εκατομμύρια δολάρια, ενώ το 1994 ξεπέρασε τα 350 εκατομμύρια δολάρια.

Η αύξηση των εξαγωγών προς την Ελλάδα οφείλεται, σύμφωνα με το Σεργκεϊ Αλιόσιν, του ρωσικού υπουργείου εξωτερικών αρμόδια για τις οικονομικές σχέσεις, στο γεγονός ότι η Ελλάδα διέυρνε την εισαγωγή πετρελαίου πετρελαιοειδών προϊόντων, μαύρων μετάλλων, χαλκού, λιπασμάτων, γουναρικών και αυτοκινήτων από τη Ρωσία. Ταυτόχρονα, οι εξαγωγές ελληνικών εμπορευμάτων στη Ρωσία παρέμειναν στα επίπεδα του 1993, γεγονός που προκαλεί κατανοητές ανησυχίες στην ελληνική πλευρά.

(Μακεδονία, 7/6/95)

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η δημιουργία Περιφερειακού Ινστιτούτου Εργασίας στη Θεσσαλονίκη, εντός του '95, προωθείται από το διάστημα από την κοινοπραξία EUROFORM της Κεντρικής Μακεδονίας. Η χρηματοδότηση του έργου έχει εξασφαλιστεί από κοινοτικούς πόρους, ενώ έχει ήδη ολοκληρωθεί η μελέτη σκοπιμότητας του έργου, που έγινε σε συνεργασία της EUROFORM και του Πάντειου Πανεπιστημίου. Το Ινστιτούτο θα υποστηρίξουν με διάφορα μέσα η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, ο ΟΑΕΔ, το ΕΛΚΕΠΑ, το ΤΕΕ και οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης που αποτελούν και τους βασικούς μετόχους της κοινοπραξίας.

(Ημερήσια, 6/6/95)

ΟΙ ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΝ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Διεκδικώντας τη συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης σε ποσοστό 51% στη διαχείριση του φυσικού αερίου συνήλθαν χτες σε σύσκεψη οι δήμαρχοι των μεγάλων πόλεων, στις οποίες έχουν ιδρυθεί περιφερειακές εταιρείες διανομής φυσικού αερίου (ΠΕΔΦΑ) και αποφάσισαν τη συγκρότηση ομάδας εργασίας που θα μελετήσει το σχέδιο νόμου, που προωθεί το υπουργείο Βιομηχανίας και βάσει του οποίου η συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης περιορίζεται στο 25%, ενώ δίνεται ιδιαίτερος ρόλος στους ιδιώτες...

Η ομάδα εργασίας αποτελείται από τους κ. Αβραμόπουλο (δήμαρχο Αθηναίων), Κοσμούλο (Θεσσαλονίκης), Τζαννίκο (Αμαρουσίου), Καφέ (Λαρίσης) και Λογοθέτη (Πειραιά) και εκτός από την κριτική στο σχέδιο του ΥΠΕΤ, ανέλαβε να χαράξει κοινή πολιτική των ΠΕΔΦΑ σε όλη την Ελλάδα.

(Αυγή, 7/6/95)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η Θεσσαλονίκη είναι σήμερα η δεύτερη μεγαλύτερη βιομηχανική συγκέντρωση στην Ελλάδα, μετά βέβαια από τη Γιανναία βιομηχανική συγκέντρωση της Αθήνας. Η βιομηχανική ανάπτυξη είναι σχετικά πρόσφατη και συνδέεται στενά με την εγκατάσταση μεγάλων μονάδων παραγωγής. Στο Νομό Θεσσαλονίκης, με βάση στοιχεία της Νομαρχίας, συγκεντρώνονται 15.018 βιοτεχνικά καταστήματα με 97.477 απασχολούμενους (στοιχεία 1988).

Σε ό,τι αφορά την απασχόληση, ενώ για το σύνολο της χώρας μας η μέση ετήσια απασχόληση στον τομέα βιομηχανία - βιοτεχνία είναι 1.121.983 απασχολούμενοι (1984), στην περιφέρεια Μακεδονίας είναι 273.150.

(Ναυτεμπορική 11/6/95)

Ο Δημήτρης Φατούρος, ο αρχιτέκτονας, ο δάσκαλος, ο διακεκριμένος καθηγητής, ο πνευματικός άνθρωπος, έδωσε όλο του τον εαυτό σ' αυτό που πίστεψε και αγάπησε: στην Αρχιτεκτονική.
Υπήρξε δύο φορές κοσμήτορας της πολυτεχνικής σχολής. Πρύτανης στο ΑΠΘ (1983-1988) επισκέπτης καθηγητής με πολλές διαλέξεις σε πανεπιστήμια της Ευρώπης και της Αμερικής, έχει κάνει περισσότερες από 150 μελέτες Αρχιτεκτονικών έργων. Έχει δημοσιεύσει 150 περίπου μελέτες σε περιοδικά στην Ελλάδα, Ευρώπη και Αμερική, και έχει δημοσιεύσει 12 βιβλία για Αρχιτεκτονική τέχνη, πολιτισμό, εκπαίδευση.

Δημήτρης Φατούρος

"35 χρόνια αδιάκοπης ακαδημαϊκής προσφοράς"

Το 1974 στην Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας ήταν γενικός Διευθυντής της Ανώτατης Εκπαίδευσης, ενώ από τον Οκτώβριο έως τον Ιούλιο του 1993 ήταν Υπουργός Παιδείας. Την πολύπλευρη αυτή δραστηριότητα του Δ. Φατούρου τίμησε πριν από λίγες ημέρες σε μια σεμνή τελετή στο ΑΠΘ το τμήμα Αρχιτεκτόνων. Βαθεία συγκινημένος ο Δ. Φατούρος δέχτηκε να απαντήσει στις ερωτήσεις που του έθεσε το Τεχνογράφημα.

► **Κ. καθηγητά πώς και γιατί επιλέξατε την Αρχιτεκτονική;**

- Για πρώτη φορά έδωσα εξετάσεις το 1946 αλλά δεν πέτυχα. Την επόμενη χρονιά (1947) πέτυχα αφού βέβαια μελέτησα αρκετά.

Με βοήθησε πάρα πολύ το φροντιστήριο που έκανα στον Τάκη Μάρθα και συγκεκριμένα απ' ότι θυμάμαι έκανα σχέδιο ελεύθερο και γραμμικό.

Η επιλογή για την Αρχιτεκτονική δεν έγινε σε πέντε λεπτά, αλλά ήταν απόρροια μεγάλων συζητήσεων με γνωστούς μου Αρχιτέκτονες, από τους οποίους βέβαια είχα επηρεαστεί.

Εκείνη την εποχή ούτε εγώ αλλά και σχεδόν κανένας από τους 20-25 φοιτητές σκεφτόμασταν την εισαγωγή μας στην Αρχιτεκτονική επαγγελματικά. Σπούδασα στη σχολή Αρχιτεκτόνων του Εθνικού Μετσόβειου πολυτεχνείου από το 1947 έως το 1952.

ΠΡΟΣΩΠΑ & ΓΕΓΟΝΟΤΑ

► **Στα τέλη της δεκαετίας του '50, "ανηφορίζετε" στη Θεσσαλονίκη. Τι θυμάστε από εκείνη - την "χρυσή", όπως συνηθίζετε πολλές φορές να λέτε - εποχή;**

- Τον Φεβρουάριο του 1959 είχα εκλεγεί μόνιμος έκτακτος καθηγητής στην Πολυτεχνική σχολή και είχα διοριστεί με Φ.Ε.Κ. που κυκλοφόρησε τον Αύγουστο του 1959.

Η Ελλάδα στα τέλη της δεκαετίας του '50 στις αρχές της δεκαετίας του '60, πέρανε μία από τις κρίσιμες περιόδους της. Η Πολυτεχνική σχολή μόλις είχε ιδρυθεί. Πρώτα στο τμήμα Πολιτικών Μηχανικών, μετά των Αρχιτεκτόνων. Θυμάμαι ότι πρώτος καθηγητής στο τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και στυλοβάτης πεισματάρης, ενθουσιώδης και βαθύς επιστήμονας ο Γιώργος Πιτσιώτης. Το 1958 είχε έρθει καθηγητής, πρώτα στο τμήμα Αρχιτεκτόνων ο Νίκος Μουτσόπουλος. Δημιουργικός και ενθουσιώδης, που είμασταν μαζί από υποψήφιοι στις εισαγωγικές στο Μετσόβειο. Αμέσως μετά το Νίκο το 1959 εγώ. Πόσο ενθουσιασμένο και πίστη είχαμε με το Νίκο (Μουτσόπουλο) να γίνει μία μεγάλη, ωραία, σωστή σχολή Αρχιτεκτονικής.

Η Σχολή είχε τότε πολύ λίγους καθηγητές και πολύ λίγους φοιτητές, χωρίς κτίρια, χωρίς εξοπλισμό και εγκαταστάσεις.

Αρχίσαμε μαθήματα στα υπόγεια του χημείου.

Σ' αυτή την αίθουσα που μιλάμε τώρα - στη μοναδική τότε αίθουσα των τελετών του Πανεπιστημίου μας - έκανα στις 16 Μαΐου του 1960 το εναρκτήριο μου μάθημα, μία μακρά και ωραία πανεπιστημιακή παράδοση τότε.

► **Ποια ήταν τα πρόσωπα που σας επηρέασαν εκείνη την εποχή;**

Είχαμε την τύχη - στα τέλη του 1958 - η Μίκα και εγώ να συναντήσουμε τον Μανόλη Ανδρόνικο

και τον Παύλο Ζάννα, καθώς και τους ανθρώπους της "Τέχνης" της Μακεδονικής Καλλιτεχνικής Εταιρείας που είχαν ιδρύσει τρία - τέσσερα χρόνια νωρίτερα. Ήταν τα πρώτα δέκα χρόνια της δραστηρίας συμμετοχής της "Τέχνης" έως την εποχή που τη διέλυσε η χούντα.

Ήταν η δραστήρια συμμετοχή της "Τέχνης" στη ζωή της πόλης της Θεσσαλονίκης, στην ανάπτυξη δημιουργικής και πρωτοποριακής πρωτοβουλίας για την τέχνη, τη ζωγραφική, την ποίηση, τον κινηματογράφο, την μουσική.

Για χρόνια ολόκληρα η καθημερινή συζήτηση με τον Ανδρόνικο και το Ζάννα ήταν άτυπα δημιουργικά σεμινάρια. Από αυτή την πρώτη περίοδο διδάχτηκα και βοηθήθηκα για όσα έχω προσπαθήσει και στη Σχολή και αλλού.

► **Αρχιτεκτονική και διδασκαλία, τί πρέπει να προσέχει ο καθηγητής;**

Η Αρχιτεκτονική είναι ένα πολύπλοκο εγχείρημα, και η διδασκαλία της το ίδιο πολύπλοκη. Η διδασκαλία πρέπει να βοηθήσει στην κατανόηση της πολυπλοκότητας, της ίδιας αλλά και των συνηθών ζωής, δράσης και συμπεριφοράς της ανθρώπινης κοινότητας. Γι' αυτό χρειάζεται δημιουργική διερεύνηση, χρειάζονται αναδιατάξεις στις σχέσεις άνθρωπος, περιβάλλον, ανάγκες, χρειάζεται διαφορετική ανάγνωση ακόμα και σε εικόνες και σχέσεις της καθημερινής πραγματικότητας που θεωρούνται δεδομένες. Είναι πολύ γενικό και εύκολο να μιλήσει κανείς για την ανάγκη μας μεθόδου, και για την εκπαιδευτική διαδικασία. Ακριβώς αυτές οι μέθοδοι είναι το ζητούμενο.

Υπάρχουν ασφαλώς και είναι χρήσιμη προϋπόθεση θεωρητικά, οργανωτικά, συνθετικά και διαδικαστικά συστήματα, στοιχεία και χαρακτηριστικά. Αλλά η τροπή των καιρών, με τις προτεραιότητές της, τα τεχνολογικά ζητήματα, τα κοινωνικά γνωρίσματα,

στερεότυπα και ποσοτικά μεγέθη, διαμορφώνει και παρεμβάλλει θεωρητικές προσεγγίσεις και παραδοχές και στο Αρχιτεκτονικό έργο και στην διδασκαλία. Και αυτά χρειάζονται συνεχώς κριτική αξιολόγηση.

Η εκπαίδευση του αρχιτέκτονα όσο συγκροτημένη εμπειρία και αν έχει κατατεθεί, είναι μία συνεχής και ανοιχτή διαδικασία.

Είναι φανερό ότι για τον δημιουργό Αρχιτέκτονα χρειάζεται και η γνώση της τεχνολογίας, και η γνώση των Διανθρώπων σχέσεων και η βασανιστική διερεύνηση και κατανόηση της δημιουργικής διαδικασίας της Αρχιτεκτονικής σύνθεσης.

► **Οι εμπειρίες σας από το Υπουργείο Παιδείας;**

Η διαδρομή αυτών των 30 χρόνων είναι διαδρομή μιας συνέχειας, μιας αδιάκοπης σχέσης με την πόλη της Θεσσαλονίκης, με τον τόπο ολόκληρο. Επίσης, με τη διδασκαλία (που γνώρισα με όλη τη δυναμική και μεταμορφωτική δύναμη της αρχιτεκτονικής) και τον πολιτισμό.

Κατάλαβα πολύ καλά ότι η μόνη διεξόδος από τις σημερινές συνθήκες απομόνωσης του ανθρώπου και τα φαινόμενα βαρβαρότητας που εκδηλώνονται, δεν είναι άλλη από τον πολιτισμό. Ο πολιτισμός είναι και η μόνη διεξόδος της πολιτικής. Ήταν ό,τι προσπάθησα στο υπουργείο Παιδείας. Πολύτιμη και αποφασιστική για την υπόθεση της εκπαίδευσης και για το Πανεπιστήμιο και η σχέση διδάσκοντος - διδασκόμενου.

► **Τα μελλοντικά σας σχέδια;**

Τελειώσα μόλις ένα βιβλίο, το οποίο κυκλοφόρησε για αρχιτεκτονική και αυτό το σύνθετο και πολύπλοκο σύστημα αρχιτεκτονική - πολιτισμός - εκπαίδευση και κοινωνική αξία μένει το κύριο και πρωταρχικό πεδίο της δράσης μου.

Δ. Κιώτης

ERGO Design

ΕΤΑΙΡΙΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΛΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΗ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΨΗΛΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ 4, Τ.Κ. 546 23, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΤΗΛ. 031-287.745 229.040, FAX 229.040

FESPA DYNAMIC

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΧΩΡΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

ΤΕΚΤΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΣΚΙΕΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

INSTANT

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΑΣΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

CIVIL

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΜΟΙΒΩΝ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΑΔΕΙΩΝ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ